

Tampereen ammattikorkeakoulu

AMMATILLINEN OPETTAJAKORKEAKOULU

Opettajankoulutuksen kehittämishanke

Opiskelijan opas Pohjois-Satakunnan Aikuis-
koulutuskeskuksen lähihoitajaopiskelijoille

Ihanamäki Maija
Heinola Merja
Hoseus Merja

2008

IHANAMÄKI MAIJA, HEINOLA MERJA, HOSEUS MERJA: Opiskelijan opas Pohjois-Satakunnan Aikuiskoulutuskeskuksen lähihoitajaopiskelijoille Tampereen ammattikorkeakoulu

25 s + 27 liites.

Huhtikuu 2008

Ranne Kaarina

Asiasanat: ohjaaminen, oppiminen, aikuisopiskelija

TIIVISTELMÄ

Kehittämishankkeemme olemme laatineet oppaan Pohjois-Satakunnan Aikuiskoulutuskeskuksen lähihoitajaopiskelijoille. Oppilaitoksessa ei vastaavaa opasta ole aikaisemmissa koulutuksissa ollut ja olemme omien kouluttajakemustemme kautta havainneet oppaan olevan lähihoitajaopiskelijoille tärkeä apuväline tutkinnon tavoitteiden saavuttamiseksi.

Keräsimme lähihoitajakoulutukseen liittyvää olemassa olevaa teoretietoa, jonka pohjalta lähdimme laatimaan opasta. Perehdyimme yleisesti oppimiseen, lähihoitajakoulutukseen, tiedon merkitykseen ja luotettavuuteen sekä ohjaukseen ja verkko-opiskeluun. Kehittämishankkeen tuloksena on opas lähihoitajaopiskelijoille.

Opasta kehittäessämme pohdimme mitä merkitystä on opiskelijalle niistä asioista, joita siihen liitimme tai jotka karsimme pois. Toivomme, että tästä opasta on hyötyä tuleville lähihoitajaopiskelijoille ja heidän kouluttajilleen.

Sisällysluettelo

1 JOHDANTO	4
2 AIKUISENA OPISKELEMINEN	5
3 OPETTAJAN ROOLI OHJAAJANA	6
4 VERKKO-OPETUS OPPIMISYMPÄRISTÖNÄ	7
5 TIEDON MERKITYS OPISKELIJOILLE	9
6 TUTKIVAN OPPIMISEN PROSESSI	10
7. LÄHIHOITAJAKOULUTUKSEN TEOREETTISTA TAUSTAA	12
7.1 Lähihoitajakoulutuksen opetussuunnitelma	12
7.2 Lähihoitajakoulutus näyttötutkintona	13
7.3 Henkilökohtaistaminen	16
7.4 Lähihoitajatyön sisältö	17
7.5 Lähihoitajatyön ammatillisia vaatimuksia	18
8 OPPISOPIMUSKOULUTUS	19
9 TYÖVOIMAKOULUTUS	21
10 POHDINTAA	22
LÄHTEET	26

Liite 1: Opiskelijan opas

1 JOHDANTO

Pohjois-Satakunnan Aikuiskoulutuskeskuksessa (PSAKK) on toteutettu lähihoitajakoulutusta vuodesta 2004. Opetus on tapahtunut sekä päivä- että iltakoulutuksena. Koulutus on järjestetty työvoimapolitiittisena-, oppisopimus-, NOSTE tai omaehtoisena koulutuksena. Kouluttajina olemme kokeneet, että opiskelijat eivät aina ole saaneet riittävästi tietoa opiskelusta ja siihen liittyvästä arjesta.

Kehittämistehtävämme lähtökohtana on ollut tuottaa Pohjois-Satakunnan Aikuiskoulutuskeskuksen Sosiaali-, terveys- ja liikunta-alan opiskelijoille opiskelijan opas. Oppaan tarkoituksena on auttaa opiskelijoita orientoitumaan opiskeluun ja perehtymään oppilaitokseen sekä opiskeluun liittyviin käytännön asioihin. Ajatus oppaan tekemisestä heräsi, kun toimimme aloittelevina opettajina oppilaitoksessa, jossa koulutusta on järjestetty vasta lyhyen aikaa. Kaipasimme usein työvälinettä, jota olisi voinut käyttää perehdyttäessämme opiskelijoita tuleviin opintoihin.

Opiskelun alussa opiskelijat saavat monenlaista tietoa, jota on vaikea omaksua kerralla. Haluamme tämän työn avulla helpottaa opiskelijoiden alkutaivalta, jotta kaikkea ei tarvitse oppia kerralla, vaan opiskeluun liittyviä asioita voi tarkistaa ja kertailla oppaasta koko opintojen ajan. Opas helpottaa myös myöhemmin ryhmään liittyvien opiskelijoiden opintojen aloittamista. Lisäksi opas toimii apuna kouluttajille, jotka voivat käyttää sitä valmistelutyössä ja informaatiotilaisuuksien runkona.

Varsinaisen opiskelu- ja oppimistyöskentelyn ohella opiskelija törmää opintojensa aikana useisiin käytännön asioihin. Opintojen alkuvaiheessa käytännön asiat ovat hyvin merkittäviä opiskelijan tutustuessa opiskeluympäristöön ja sen toimintatapoihin. Sisällytämme oppaaseen myös keskeisimpiä käytännön ohjeita. Tarkoituksenamme ei ole antaa kaikille ryhmille samanlaisia valmiita toimintamalleja, vaan oppaassa huomioidaan myös opiskelijoiden omaa vastuuta toimintatavoistaan.

Tässä kehittämistehtävämme teoreettisessa osuudessa käsittelemme olemassa olevaa teoreettista tietoa, aikuisena opiskelemisesta, oppimisesta, ohjauksesta, tiedosta ja lähihoitajakoulutuksesta, jota käytimme taustatietona opasta tehdessämme. Hyödynsimme myös omaa käytännön työssä saamaamme kokemusta.

2 AIKUISENA OPISKELEMINEN

Oppilaitokseemme opiskelemaan tulevat ovat pääasiassa aikuisia henkilöitä, joilla edellisistä opinnoista on useinkin kulunut pitkä aika. Aikuisten mahdollisuudet hankkia ammatillinen peruskoulutus vasta pitkän työkokemuksen jälkeen ovat parantuneet. Samaan aikaan ammatillinen jatko-, täydennys- ja uudelleen kouluttautuminen ovat tulleet entistä yleisemmiksi. Tällä hetkellä työn ja koulutuksen elinikäinen vuorottelu on välttämätöntä ja luonnollista.

Opiskeluun orientoituminen on olennainen osa opiskelun tukemista. Siinä käsitellään opiskeluteknisiä asioita ja sen lisäksi aikuisopiskeluun ja aikuisen oppimiseen liittyviä seikkoja. Orientoitumisen kautta muodostetaan kuva koko aikuisopiskelusta, lähtökohdista, käsitteistä, prosessista, tavoitteista, keinoista, ohjelmasta ym. Orientoitumisen aikana osallistujille muodostuu kuva myös siitä, millä tarkoituksella ja millaisilla keinoilla oppilaitos, opettaja ja opetussuunnitelma ovat orientoituneet haluttuihin tavoitteisiin pääsemiseen.

Orientoitumisvaiheen tavoitteena on sekä muodostaa kuva uudesta oppimisesta että purkaa vanhojen oppimiskokemusten mahdollisesti luomia esteitä. Keskeisimmäksi tehtäväksi tässä vaiheessa muodostuu aktiivisen opiskeluotteen tuottaminen perinteisen passiivisen tiedon vastaanottamisen sijasta. Kaikkein suurimmat haasteet asettuvat juuri aikuiskoulutusorganisaation kykyyn perustella uudet didaktiset ratkaisunsa – luovuttaa pallo opiskelijoille. Suurin osa orientoitumisvaiheessa käsiteltävistä asioista työstetään koko opiskeluryhmässä, jolloin varmistutaan myös ryhmäytymisestä ja saadaan tukea vertaisohjauksena. (Onnismaa, Pasanen & Spangar 2000, 126.)

Ohjaus samaistetaan usein virheellisesti opiskelijoiden holhoamiseen. Ohjauksen tarkoituksena ei ole kuitenkaan tehdä opiskelijoista opettajista tai muista henkilöistä riippuvaisia, vaan auttaa heitä kasvamaan sekä ihmisinä, oppijoina että tulevana työntekijöinä. Ohjauksen tarkoituksena on tukea opiskeluaikaisia prosesseja ja erilaisia opintovaiheita sekä antaa valmiuksia työelämässä toimimista varten. Opettajan rooli onkin toimia aktiivisen, tietoisin oppimisen ohjaajana. Ohjauksella voidaan saavuttaa oppimisen ja opiskelun kannalta tärkeitä tavoitteita, jotka voivat vaikuttaa positiivisesti esimerkiksi opintoaikojen lyhenemiseen ja työelämäsuhteiden sekä työllistymisen parantumiseen.

Uusien opetussuunnitelmien myötä opettajan vastuu opetussuunnitelmatyöstä on kasvanut. Opettajalla on enemmän kuin koskaan aikaisemmin mahdollisuuksia vaikuttaa opetuksensa suunnitteluun ja toteutukseen. Lisääntynyt autonomia merkitsee opettajan työssä myös enemmän vastuuta oppilaasta. Opettajan roolin muuttuminen yhä enemmän oppilaan oppimisen ohjaajaksi ja tukijaksi ei poista opettajan ja oppilaan suhteeseen sisältyvää valta-asetelmaa, jossa opettajalla on auktoriteettiasema.

Kaikkeen kasvatukseen kuuluva moraalinen ulottuvuus näkyy myös koulun yleisessä toiminnassa, säännöissä sekä opettajan omissa periaatteissa. Se on usein tiedostamaton, eikä sitä mielletä moraalin opettamiseksi. Silti oppilaat omaksuvat suurimman osan koulun ja opettajan edustamasta moraalista tämän yleisen toiminnan kautta.

Varsinaisen opiskelu- ja oppimistyöskentelyn ohella opiskelija törmää opintojensa aikana useisiin käytännön asioihin. Näistä tyypillisimpiä ovat opintojen hallinnollisiin asioihin liittyvät asiat, joita usein hoidetaan osaston kansliassa ja opintotoimistossa. Hallinnollisiin asioihin liittyvät myös erilaiset päätöksenteot, kuten harjoittelupaikan hyväksyminen, kehittämistehtävä hyväksyttäminen jne. Opiskelija tarvitsee näitä käytännön asioita varten runsaasti selkeää ja ymmärrettävää tietoa.

Opintojen alkuvaiheessa käytännön asiat ovat hyvin merkittäviä opiskelijan tutustuessa opiskeluympäristöön ja sen toimintatapoihin. Opintojen sujumisen kannalta on tärkeää tietää esimerkiksi miten tenttiin ilmoitaudutaan, millainen on opiskelijan oikeusturva, miten kirjastopalvelut toimivat, millaista tietoa on saatavissa eri lähteistä ja mikä taho pääasiallisesti vastaa opiskelijan arkielämään liittyvistä asioista. Selkeä, ajantasainen ja helposti saatavilla oleva tieto tukee opiskelijan päätöksiä ja arkisia opintoihin liittyviä tehtäviä.

3 OPETTAJAN ROOLI OHJAAJANA

Koulutukseen valinnan jälkeen, opiskelijalla alkaa kohdennettu ohjaus. Tätä aiemmin se on ollut täsmentymätöntä, lähinnä ulkoista tiedottamista ja mainontaa. Ohjauksen perusluonteena on olla tukea antavaa ja ennaltaehkäisevää ja tähän pyrimme oppaan avulla. Tavoitteena on:

1. Luoda myönteinen oppimisilmapiiri

2. Muodostaa yleiskuva oppilaitoksen toimintakulttuurista ja opiskelusta.
3. Luoda henkilökohtainen aktiivinen ote tavoitteellisiin opintoihin
4. Ammatillisiin opintoihin orientoituminen
5. Henkilökohtaistamissuunnitelman laatiminen ja käynnistäminen. (Tossavainen & Turunen 1999, 50 – 51.)

Opas on ensimmäinen ohjauksen väline, mutta sen on tarkoitus olla opiskelijan apuna koko koulutuksen ajan. Sen avulla voidaan antaa konkreettisia toimintaohjeita eli suora neuvontaa. Alkuvaiheessa annettava neuvonta on merkityksellistä, sillä se edistää opiskelijan perehtymistä oppilaitoksen opetus- ja oppimiskulttuuriin sekä toimintaperiaatteisiin. Tutkimuksessa on todettu, että opiskelijat toivovat ennen varsinaisen opiskelun alkua ohjausta opiskeluympäristöön perehtymisessä eli tutustumista oppilaitokseen ja ihmisiin, jotka työskentelevät siellä. Tiedon saaminen opiskelukäytännöistä oppilaitoksessa oli vasta toisella sijalla. Tarkoituksena ei ole tukahduttaa opiskelijan omaa ajattelua vaan helpottaa ja auttaa opiskelijaa jakamalla tietoa käytännöistä. Tämä edesauttaa opiskelijaa heti alussa myös paremmin sitoutumaan opiskeluunsa. (Tossavainen & Turunen 1999, 52 – 53, 56, 61)

Opasta lukiessaan opiskelijan on helpompi hahmottaa koulutus ja sen vaatimukset heti alussa. Hän voi rakentaa oman toimintaohjelman ja varautua asioihin, jotka mahdollisesti aiheuttavat ongelmia ja keskustella näistä heti alussa kouluttajan kanssa. Oppaan kautta opiskelijan on helpompi ymmärtää omaa elämäntilannettaan opiskelun aikana ja vaikuttaa siihen niin, että opiskelu mahdollisimman vähän aiheuttaa ongelmia hänen arjessaan.

Aikuisten kanssa toimittaessa ohjaus (counselling) sopii hyvin työmuodoksi. Se tuottaa yhteiset pelisäännöt ja yhteisen kentän oppimistoiminnoille, jotka taas tukevat itseohjautuvuutta. Ohjauksessa keskitytään oppijaan ja oppimiseen, kun taas opetuksessa paneudutaan ensisijaisesti faktatietojen välittämiseen. Ohjaus on myös ajan, huomion ja kunnioituksen antamista opiskelijalle ja oppimisprosessille. (Onnismaa ym. 2000, 105 - 106.) Nämä ovat haasteita opettajalle aikuisopinnoissa, sillä opiskelijat eivät kaikki ole halukkaita, eikä heillä ole valmiuksia itseohjautuvuuteen. Heillä on myös opiskelusta muistoja, jotka perustuvat opettajakeskeiseen oppimiseen ja niitä on vaikea kitkeä pois.

Opettajat kokevat, että suunnitteluvaiheessa yhteisten pelisääntöjen sopiminen ja väljien raamien asettaminen henkilökohtaisille tavoitteille ja sisällölliselle suuntautumiselle sekä arviointikriteerien ja tavoitteiden konkretisoiminen ovat itseohjautuvuuden kannal-

ta tärkeitä asioita. Etenkin opiskelun alkuvaiheessa opettajat kokevat vastuunsa tässä suureksi, sillä opiskelijat eivät kykene vielä hahmottamaan kokonaisuutta. Opettajan työnkuvaan kuuluukin olla enemmän opiskelijaa avustava ja tukeva kuin tietoa jakava. Tämä vaatii opettajalta enemmän tietoa siitä, miten ohjataan, miten tavoitteet saavutetaan ja mikä on opetuksen ydin opiskeltavaa ammattia ajatellen. Opettajat kokevat epävarmuutta ja pelkoa muutosta kohtaan. Pelätään oman ammattitaidon riittämättömyyttä, opiskelijoiden oppimisen ja arvioinnin suhteen sekä työmäärän lisääntymistä. (Tossavainen ja Turunen 1999, 24 - 25)

4 VERKKO-OPETUS OPPIMISYMPÄRISTÖNÄ

Opasta tehdessämme oppilaitoksessamme otettiin käyttöön Moodle – oppimisalusta eli siirryttiin osin myös lähihoitajakoulutuksessa verkko-opiskeluun. Internetin käyttö oli lähihoitajakoulutuksessa tuttua materiaalinjakajana ja tietokoneen käyttö tuli opiskelijoille tutuksi sen avulla. Verkko-opiskelu on kuitenkin eri asia. Sen vahvuutena on mahdollisuus yhdistää etäopiskeluun sosiaalisen verkostoitumisen elementti. Opettajan rooli on tässä merkittävä, mutta yhteistoiminta, joka tapahtuu opiskelijoiden välillä, on tärkeää. Opiskelijat ovat innokkaita jakamaan näkemyksiään ja ajatuksiaan sekä ovat kiinnostuneita toistensa oppimiskokemuksista. Verkko-opintoihin pitäisikin liittää runsaasti ryhmätyöskentelyä, jotta opiskelijat voisivat hyötyä näistä. Yhteistoiminnallinen ja yhteisöllinen oppiminen voidaan erottaa verkko-opiskelussa. Ryhmän auttaessa toisiinsa saavuttamaan henkilökohtaisia tavoitteita tapahtuu yhteistoiminnallista oppimista. Yhteisöllisessä oppimisessa työskennellään ryhmässä yhteisen päämäärän saavuttamiseksi.

Verkko-opiskelu yhdistää sekä lähiopetuksen että etäopetuksen parhaat mahdollisuudet. Opiskelu ei ole tiukasti sidottu aikaan ja paikkaan liittyviin rajoitteisiin vaan mahdollistaa opiskelun myös niille, jotka eivät voi osallistua lukujärjestykseen sidotuille kursseille. Koko ajan opiskelijalla on kuitenkin ryhmän tuki ja samat resurssit saatavilla samoin kuin kouluttajan läsnäolo neuvomassa, vastaamassa kysymyksiin ja antamassa palautetta. (Jääskeläinen, Laukia, Luukkainen, Mutka & Remes 2007, 268 – 269.)

Nyky-yhteiskuntaan verkko-opiskelu on tullut pysyvästi. Se lisää oppimisen mielekkyyttä, kun opiskelija voi hyödyntää eri oppimisstrategioita, jolloin oppimistulokset paranevat. Verkko tuo uusia näkökulmia ja mahdollisuuksia opetukseen. Lisäksi se paran-

taa opiskelijoiden yhdenvertaisuutta. (Jääskeläinen ym. 2007, 279 – 280.) Opitusta verkko-opiskelutaidosta on hyötyä myöhemmin tulevissa opiskelutilanteissa. Yhteiskunnassa on tällä hetkellä vahvasti esillä elinikäisen oppimisen käsite, jolloin verkko-opiskelu on merkittävästi kasvava oppimisympäristö. Merkittävyyttä lisää myös tiedon nopea uusiutuminen, ja että sen avulla voidaan yhdistää työ ja oppiminen.

Lähihoitajan oppaassa verkko-oppimista käsitellään niukasti, sillä asia on vielä niin uusi oppilaitoksessamme. On kuitenkin tärkeää, että opiskelijat jo heti alussa orientoituvat asiaan. Heidät on perehdytettävä hyvin verkkoalustan käyttöön ja erittäin tärkeää on perustella heille, miksi se on yhtenä koulutuksen oppimisympäristönä, sillä aikuisopiskelijoilla on monella vielä heikot tietotekniset taidot, eivätkä he luota omiin kykyihinsä oppia niitä. Verkko-opiskelussa opiskelijalta vaaditaan myös itseohjautuvuutta.

Lähihoitajakoulutuksen yhtenä tavoitteena on itseohjautuvuuteen perustuva oppiminen, jolloin painopiste opettajakeskeisyydestä siirtyy opiskelijan aktiivisen oppimisprosessin edistämiseen. Itseohjautuvuus kehittyy kuitenkin asteittain ja prosessi saattaa aiheuttaa ahdistusta opiskelijoissa, varsinkin jos oppilaitoksen arki ja koulutuksen totuttamistapa eivät tue opiskelijoiden itseohjautuvuutta. (Tossavainen & Turunen 1999, 18; Jääskeläinen ym. 2007, 267.) Verkko-opiskelu vaatii opiskelijoilta uutta ajattelua ja sopeutumista, eivätkä kaikki ole valmiita tähän.

5 TIEDON MERKITYS OPISKELIJOILLE

Oppaan avulla pyritään auttamaan opiskelijan arkipäivää luomalla tietyt opiskelun tarvitsemat puitteet ja rajat. Opiskelun alussa uusi tietomäärä on valtavaa myös opiskelun käytäntöjen suhteen, etenkin niille, jotka eivät ole vuosikymmeniin opiskelleet. Kaikkea opiskelija ei voi omaksua ja muistaa kerralla, mutta oppaan avulla hän voi paikasta ja ajasta riippumatta kerrata asioita ja etsiä tarvitsemaansa tietoa. Oppaasta saatava tieto on luotettavaa ja kaikille samanlaista. Opiskelijan on helpompi motivoitua opiskeluun, kun arkipäivän kysymyksiin löytyy nopeasti ja vaivatta vastaukset.

Oppaaseen koottu tieto on kerätty oppaan tekijöiden kokemusten perusteella. Me olemme olleet mukana useassa lähihoitajakoulutuksessa ja tehneet havaintoja asioista, joiden tietämättömyys on aiheuttanut ongelmia koulutuksen aikana tai huomanneet miten tieto on helpottanut tavoitteiden saavuttamista.

Meistä jokaisella on tietynlainen tietorakenne todellisuudesta omassa mielessämme. Tämän tiedon on perustuttava näyttöön, ja se on osoitettava tietyillä perusteilla paikansapitäväksi. Omaksumamme tietorakenteen kautta valikoimme asiat, joihin kiinnitämme huomiomme. (Laine, Ruishalme, Salervo, Siven & Välimäki 2007, 128.) Tähän vaikuttaa jonkin verran myös tunteet, mielentila, asenteet, kokemukset ja mielenkiinto (Kauppila 2003, 107). Käytännön elämän kannalta tiedosta on hyötyä. Toiminnan onnistumisen edellytyksenä yleensä on, että käytettävissä oleva tieto on oikeaa ja asian kannalta olennaista. Nykymaailmassa tietoa vaaditaan enemmän ja sitä pitää osata soveltaa, sillä ulkoa opittu tieto ei aina ole riittävää käytännön toiminnassa. On tiedettävä mitä tietoa tarvitaan ja mistä sitä voi hankkia. Tiedon avulla voimme toimia tarkoituksenmukaisesti, sillä tieto on yleensä käytännöllistä. (Laine ym. 2007, 129.)

Tiedon etsijällä vaikeutena tiedon omaksumisessa on, että tietoa on koottu ja tutkittu eri näkökulmista ja eri tarkoituksia varten. Etenkin uuden tiedon kohdalla tämä pitää paikkansa. Siksi tällöin on syytä selvittää lähtökohdat ja se mihin kysymyksiin on haettu vastauksia. Tietoa voidaan pitää yleisesti luotettavana tai se voi olla suuntaa antavaa, jolloin kaksi asiaa näyttää liittyvän toisiinsa. Ei kuitenkaan voida pitää toista syynä ja toista seurauksena. Tällainen suuntaa antava tieto on usein ihmisen käyttäytymiseen liittyvää tietoa siitä, miten ihmiset reagoivat ja toimivat. Suuntaa antavaa tietoa ei voi yleistää koskemaan kaikkia ihmisiä, vaan se on keskimääräistä tietoa, jonka perusteella ei voida tehdä johtopäätöksiä kuulematta ja tuntematta kyseistä yksilöä. (Laine ym. 2007, 129 - 130.)

Kun opiskelijoilla on opas, jokainen saa saman tiedon ja asioihin voi myöhemminkin etsiä vastauksia ja varmistaa siitä. Jokainen kuitenkin tulkitsee saamaansa tietoa omien kokemustensa perusteella ja sen vuoksi oppaan läpikäyminen koulutuksen alussa on välttämätöntä. Oppaassa on myös kohtia, joita opiskelijan on itse täydennettävä. Ne ovat asioita, jotka saattavat muuttua vuosittain.

Lähihoitajaopiskelijoilla aikuiskoulutuksessa on yleensä monia vuosia siitä, kun he ovat edellisen kerran opiskelleet ja koko koulumaailma on muuttunut siitä valtavasti. Ei pelkästään toimintaympäristö, vaan itse tapa oppia ja hankkia uutta tietoa on erilaista kuin aiemmin. Pala palalta kokoamme totuutta vastaavaa tietoa ympäristöstämme. Luotettava tietona voidaan auktoriteettiteorian mukaan pitää tietoa, jota jokin auktoriteetti pitää totena. Nykyisin riittävän luotettavana tietona ei pidetä sitä, mitä joku auktoriteetti sanoo. Toinen teoria on korrespondenssiteoria eli vastaavuusteoria, jonka mukaan tietoa

joka vastaa havaintojamme todellisuudesta voidaan pitää luotettavana. Tiedon pätevyys todennetaan vertaamalla sitä todellisuuteen.. Menetelmää käytetään tieteellisissä tutkimuksissa, jolloin havaintojen perusteella tehdään yleistyksiä ja malleja todellisuudesta. Korrespondenssiteorian mukaan on osoitettava tiedon vastaavan havaintoja todellisuu-
desta. (Laine ym. 2007, 130 – 131.)

Tiedon sopiessa yhteen jo olemassa olevan tiedon kanssa, sitä voidaan pitää paikkansa-
pitävänä. Puhutaan koherenssiteoriasta eli yhteensopivuusteoriasta. Tieto on luotetta-
vaa, kun se muodostaa loogisen kokonaisuuden olemassa olevan tiedon kanssa. Prakti-
sen eli käytännöllisen totuusteorian mukaan, se mikä toimii, on totta. (Laine ym. 2007,
132.)

6 TUTKIVAN OPPIMISEN PROSESSI

Ihminen on peruluonteeltaan aktiivinen, tavoitteisiin suuntautuva ja palautehakuinen sekä ulkomaailmaa ja omaa minä koskevaa tietoa etsivä. Koko elämän ajan hän taltioi ja tulkitsee uutta tietoa, rakentaa jatkuvasti jäsentyvää ja rikastuvaa kuvaa siitä fyysi-
sestä ja sosiaalisesta maailmasta, jossa hän elää ja itsestään tämän maailman osana. Tä-
tä prosessia kutsutaan oppimiseksi. Niiden käsitysten kokonaisuutta, joka ihmisellä on
maailmastaan, kutsutaan hänen maailmankuvakseen. Siihen sisältyvät myös hänen käsi-
tyksensä itsestään ja suhteestaan ympäristöönsä. Maailmankuva ei ole ainoastaan tie-
dollinen rakenne, vaan motiivit ja emootiot ovat sen olennaisia osia. Se rakentuu ihmi-
sen ja hänen ympäristönsä, erityisesti sosiaalisen ympäristön, välisessä vuorovaikutuk-
sessa. (Rauste-Von Wright, Von Wright & Soini 2003, 50 - 51.)

Prosessia, jonka aikana haetaan vastausta sellaiseen ongelmaan, jota ei voida ratkaista
aikaisemmin hankitun tiedon varassa, kutsutaan tutkivaksi oppimiseksi. Ongelma voi
olla käytännöllinen, nousta käytännön ja teorian yhteensovittamisesta tai olla luonteel-
taan käsitteellinen. Ratkaisu ongelmaan tehdään etsimällä merkityksellistä uutta tietoa
erilaisista tiedonlähteistä tai kokeilemalla käsitteellistyksiä kokeita tekemällä tai hank-
kimalla havaintoaineistoa. Oppimisprosessia tarkastellaan oppimisen ja tiedonrakenta-
misen välisenä vuorovaikutussuhteena. Lähtökohtana tutkivassa oppimisessä on ajatus,
jonka mukaan oppiminen on parhaimmillaan tutkimusprosessi, joka synnyttää sekä uut-
ta ymmärrystä että uutta tietoa. (Hakkarainen, Lonka, Lipponen 2005, 279, 296 – 298.)

Tutkiva ja osallistuva ote opiskeluun vahvistaa oppimiskykyä. Siihen kuuluu aktiivinen kiinnostuneisuus monenlaisista asioista, asioiden selvittäminen ja seuraaminen sekä omatoiminen tiedonhankinta, uteliaisuus ja kyseenalaistaminen. Keskustelu opiskelutovereiden kanssa on tehokasta oppimista. Se aktivoi aivotyötä hyvin tehokkaasti. Siinä tulee esiin itse asetettuja ongelmia ja kysymyksiä ja asioita joutuu kertaamaan, selvittämään ja perustelemaan. Opetustilanteissa osallistuminen aktivoi mielen karttoja ja syventää ymmärtämistä. (Repo & Nuutinen 2005, 47 – 48.)

Aikuisten oppimiseen liittyvät tavoitteet ovat yleensä spesifimpiä kuin nuorten. Aikuisten motivaatio suuntautuu myös herkemmin sellaiseen, mikä koetaan välittömästi hyödylliseksi: aikuisena opitaan yleensä jotain sellaista, mikä liittyy sen hetkiseen elämäntilanteeseen. Alakohtainen tiedon karttuminen muuttaa myös oppimista, mitä enemmän jostakin alasta tiedetään ja mitä paremmin organisoitua tuo tieto on, sitä helpompaa on liittää siihen uutta informaatiota. (Rauste-Von Wright ym. 2003, 78 – 79.)

Samanaikaisesti kun aikuisten kokemukselliset tiedot ovat yleensä laajempia ja tietokehikot monisyisempiä kuin nuorten, ne ovat usein myös syvemmälle juurtuneita. Näin ne voivat vaikeuttaa sellaisen uuden tiedon omaksumista, joka ei ole nivottavissa olemassa olevaan tietokehikkoon. (Rauste-Von Wright 2003, 79.) Oppiminen kannattaa aloittaa tunnistamalla aikaisemmat kokemukset opittavasta asiasta ja pohtimalla niitä ja niihin liittyvää tietoa monipuolisesti. Pohdinnan kautta todetaan oppimistarpeita, esim. tarve tavoitteiden selkeyttämiseen, uuteen tietoon tai uusien näkökulmien hakuun. Pohdinnassa käsitellään myös omia motiiveja ja asiaan liittyviä tunteita. (Repo & Nuutinen 2005, 40.)

Oppimisen kannalta on tärkeää, että aikuinen oppija tunnistaa vakiintuneet tapansa toimia ja oppia. Ne voivat olla sopeutumista ja säilyttämistä tukevia, turvalliseksi koettuja ajattelumalleja. Uusien toiminta- ja ajattelutapojen oppiminen edellyttää olemassa olevien ajattelumallien tiedostamista ja analysoimista. Tiedostamisprosessin avulla oppija voi löytää uusia, innovatiivisia ja paremmin perusteltavia toimintatapoja. Opettajan tehtävänä on tukea kriittisen ajattelun kehittymistä ohjaamalla tietoisuuden kasvua. (Moi-sio 2006, 34.)

7 LÄHIHOITAJAKOULUTUKSEN TEOREETTISTA TAUSTAA

7.1 Lähihoitajakoulutuksen opetussuunnitelma

Lähihoitajakoulutus vakinaistettiin opetusministeriön päätöksellä vuonna 1995. Tutkinnon viralliseksi nimeksi vahvistettiin sosiaali- ja terveysalan perustutkinto, lähihoitaja. Vakinaistetun koulutuksen opetussuunnitelma vahvistettiin huhtikuussa 1995. (Super 2008, 26 – 28.) Opetussuunnitelmalla varmistetaan koulutuksellisten perusoikeuksien, tasa-arvon, opetuksellisen yhteneväisyyden ja laadun sekä oikeusturvan toteutuminen ja valtakunnallisesti yhtenevä ammattitaito (Opetushallitus 2001, 158.)

Opetussuunnitelman perusteiden normiosassa on määritelty koulutuksen tehtävä ja tavoitteet sekä tutkinnon ja koulutusohjelmien tavoitteet, tutkinnon muodostuminen, opintojen tavoitteet, keskeiset sisällöt sekä arviointi. Lisäksi perusteet sisältävät opiskelija-arviointia, työssäoppimista, opinto-ohjausta, erityisopetusta, maahanmuuttajien koulutusta sekä oppisopimuskoulutusta ja oppilaitoksen opetussuunnitelmaa koskevia määräyksiä. (Opetushallitus 2001, 158.)

Opetushallitus on laatinut opetussuunnitelman perusteet yhteistyössä sidosryhmien kanssa. Yhdessä elinkeino- ja työelämän edustajien kanssa laadittiin ensin ammattialakuvaukset, joissa on kuvattu alan toimintaympäristöt, toimintakokonaisuudet, ydintoiminnot ja tehtävät ja alan arvolähtökohdat, tulevaisuuden näkymät sekä alalla vaadittava ammattitaito. Koulutuksen järjestäjien ja oppilaitosten tehtävänä on jatkaa yhteistyötä paikallisesti ja alueellisesti. (Opetushallitus 2001, 158.)

Ammatilliset opintokokonaisuudet on muodostettu ammattialan kuvauksessa esitettyjen työelämän toimintakokonaisuuksien pohjalta. Opintokokonaisuuksien nimet kuvaavat työelämän toimintaa. Opintokokonaisuuksien tavoitteet on määritelty sellaisena kiitetävän tasoisena osaamisena, jota työelämässä toimiminen ja sen kehittäminen edellyttävät. Keskeiset sisällöt on määritelty sellaisina ydintoimintoina ja tehtävinä, jotka kullakin toiminta-alueella on hallittava. Lisäksi on määritelty sellainen osaamisen taso, jonka kaikkien tutkinnon suorittaneiden on vähintään saavutettava. Näistä lähtökohdista oppilaitokset määrittelevät opetussisällöt ja täsmentävät arviointikriteerit. (Opetushallitus 2001, 158 – 159.)

Lähihoitajan ammatillinen perustutkinto voidaan suorittaa ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (630/98) mukaisesti ammatillisena peruskoulutuksena tai ammatillisesta

aikuiskoulutuksesta annetun lain (631/98) mukaisesti näyttötutkintona. Tutkinnon tuottama ammattitaito on yhtäläinen riippumatta siitä, kummanko lain mukaisesti se on suoritettu. (Opetushallitus 2001, 157.) Pohjois-Satakunnan Aikuiskoulutuskeskuksessa lähihoitajakoulutus suoritetaan näyttötutkintona.

7.2. Lähihoitajakoulutus näyttötutkintona

Suomessa ammatillinen aikuiskoulutus perustuu vahvasti näyttötutkintojärjestelmään. Järjestelmän eduksi voidaan katsoa, että henkilön ammatillinen osaaminen voidaan sen avulla kansallisesti ja laadullisesti tunnustaa riippumatta siitä, onko osaaminen hankittu työkokemuksen, opintojen tai muun toiminnan kautta. Keskeisintä on ammatinhallinta. (Opetushallitus 2007b, 12.)

Näyttötutkintojärjestelmä luotiin vuonna 1994 säädetyllä ammattitutkintolailla ja sitä täydentävällä asetuksella. Koulutuslainsäädännön kokonaisuudistuksen myötä ammattitutkintolaki kumottiin ja näyttötutkintojärjestelmää koskevat säädökset siirrettiin lakiin ja asetukseen ammatillisesta aikuiskoulutuksesta (L 631/1998 ja A 812/1998). Laki ja asetus ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain ja asetuksen muutoksesta astuivat voimaan 1.1.2006. (Opetushallitus 2007b, 12.)

Näyttötutkintojärjestelmän keskeisiä arvolähtökohtia ja toteuttamisperiaatteita ovat työelämäkeskeinen ammattitaito ja sen arviointi, aikuisväestön ja elinkeino- ja muun työelämän tarpeiden huomioon ottaminen, käsitys aikuisesta tutkinnon suorittajana, tasa-arvo ja asiakaslähtöinen toiminta. Käytännössä tämä tarkoittaa, että sen keskeisiä periaatteita ovat kolmikantayhteistyö tutkintorakenteesta päätettäessä, tutkintojen perusteita laadittaessa sekä näyttötutkintoja suunniteltaessa, järjestettäessä ja arvioitaessa. Tutkintojen suorittaminen on riippumattomia ammattitaidon hankkimistavasta, tutkinnon tai tutkinnon osan ammattitaito osoitetaan tutkintotilaisuudessa ja henkilökohtaistamisen avulla tarjotaan yksilöllinen mahdollisuus tutkinnon suorittamiseen. (Opetushallitus 2007b, 12 - 13.)

Näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen laajuus on vähintään 80 opintoviikkoa ja enintään 120 opintoviikkoa. Ammatilliset opinnot koostuvat kolmesta pakollisesta ja yhdestä valinnaisesta osasta. Niiden lisäksi on yhteisiä opintoja, jotka eivät ole pakollisia näyttötutkintona suoritettavassa perustutkinnossa. Niiden tavoitteet on kuitenkin so-

veltuvien osien huomioon otaminen opetussuunnitelmassa ja opetuksen järjestämisessä. (Opetushallitus 2001, 154.) Pohjois-Satakunnan Aikuiskoulutuskeskuksessa tutkinnon laajuus on 100 opintoviikkoa.

Koulutus muodostuu seuraavista opintokokonaisuuksista:

- yhteiset opinnot (äidinkieli, ruotsi/englanti, matematiikka, tietotekniikka, työelämätaidot)
- kasvun tukeminen ja ohjaus
- hoito ja huolenpito
- kuntoutumisen tukeminen
- koulutusohjelmaopinnot valitulta osaamisalalta

Koulutusohjelmaopintojen vaihtoehdot ovat:

- ensihoidon koulutusohjelma
- kuntoutuksen koulutusohjelma
- lasten ja nuorten hoidon ja kasvatuksen koulutusohjelma
- mielenterveys- ja päihdetyön koulutusohjelma
- sairaanhoidon ja huolenpidon koulutusohjelma
- suu- ja hammashoidon koulutusohjelma
- vammaistyön koulutusohjelma
- vanhustyön koulutusohjelma
- asiakaspalvelun ja tietohallinnon koulutusohjelma

Opiskelu järjestetään tietuopuolisen opiskelun ja työssäoppimisjaksojen vuorotteluna. Osa hoitotyön perustaidoista opiskellaan hoitoluokassa jo ennen potilas- ja asiakastyöhön menoa. Oppimisessa hyödynnetään monenlaisia toimintatapoja: luento-opiskelua, yhteisöllisyyttä tukevaa pienryhmätoimintaa, itsenäistä opiskelua, verkko-opiskelua sekä työssäoppimista. Työssäoppimisen jaksot suunnitellaan siten, että ne mahdollistavat näyttötutkinnon suorittamisen sekä tukevat opiskelijan persoonallista ja ammatillista kasvua ja kehitystä.

Työssä oppiminen on tavoitteellista, ohjattua ja arvioitua opiskelua. Se suunnitellaan yhteistyössä paikallisten työelämän edustajien kanssa ja suunnittelussa huomioidaan alueelliset ja paikalliset työelämän tarpeet ja mahdollisuudet. Oppilaitoksessa pääte-

tään, miten työssäoppiminen ja työssäoppimisen tavoitteet sijoitetaan opiskelijan henkilökohtaisessa opiskelusuunnitelmassa tutkinnon kokonaisuuteen. Suunnitelmassa osoitetaan miten oppilaitoksessa ja työpaikoilla tapahtuva oppiminen täydentävät toisiaan tutkinnon tavoitteiden saavuttamisessa. Työpaikoilla on kiinnitettävä huomiota ohjaukseen ja valvontaan sekä palautteen antamiseen. (Opetushallitus 2001, 144.)

Työssäoppimisjaksoilla suoritetaan jokaisen opintokokonaisuuden loppuvaiheessa näyttötutkinto, jonka hyväksytyn suorittamisen jälkeen voi edetä opinnoissa seuraavaan kokonaisuuteen. Näyttötutkinnossa opiskelija osoittaa tekemällä käytännön työtehtäviä mahdollisimman aidoissa työtilanteissa, miten hyvin hän on saavuttanut opetussuunnitelman perusteiden ammatillisten opintojen tavoitteissa määritellyn työelämän edellyttämän ammattitaidon. Näyttötutkinnon arvioinnin suorittaa työpaikalla opiskelijalle nimetty näytön vastaanottaja. (Opetushallitus 2001, 153; Super 2008, 104.)

Näyttötutkintoa ei voi suorittaa, ellei ole osallistunut valmistavaan opetukseen. Lähihoitajan ammatti on yksi sosiaali- ja terveystieteiden rekisteröityistä ammateista ja tällaiseen ammattiin opiskelevan edellytetään osallistuvan tutkintoon valmistavaan koulutukseen tai oppisopimuskoulutukseen sekä työssäoppimiseen henkilökohtaistamissuunnitelman mukaisesti. (Opetushallitus 2001, 153.) Pohjois-Satakunnan Aikuiskoulutuskeskus järjestää valmistavan koulutuksen ja Tampereen Aikuiskoulutuskeskus vastaa näyttötutkinnosta oman järjestämissopimuksensa mukaisesti.

7.3 Henkilökohtaistaminen

Näyttötutkintojen henkilökohtaistaminen pohjautuu lakiin ammatillisesta aikuiskoulutuksesta (L 631 / 1998) kirjattuun henkilökohtaistamisen vaatimukseen sekä 1.3.2007 voimaan tulleeseen, Opetushallituksen antamaan henkilökohtaistamismääräykseen. Sen mukaan koulutuksen järjestäjä on velvollinen toimimaan siten, että henkilöt jotka ovat hakeutuneet suorittamaan näyttötutkintoa saavat asiakaslähtöisesti suunniteltua ja toteutettua neuvontaa, ohjausta ja tukea. Edellä mainittujen tekijöiden toteutumista edellytetään koulutukseen hakeutumisen, näyttötutkinnon suorittamisen ja tarvittavan ammattitaidon hankkimisen henkilökohtaistamisessa. Henkilökohtaistamismääräys edellyttää koulutuksen järjestäjän tekemään myös yhteistyötä näyttötutkinnon järjestäjän, tutkinnon suorittajan, työpaikkojen edustajien ja muiden tarvittavien asiantuntijoiden kanssa. (Opetushallitus 2007a, 5–6.)

Henkilökohtaistamisen taustalla on ajatus pystyä vastaamaan paremmin työelämän ja työntekijöiden muuttuviin tarpeisiin. Ammattitaitoisen työvoiman riittävän saatavuuden, työmarkkinoiden uusiutumisen ja julkisten työorganisaatioiden toimintaympäristöjen muutosten aiheuttamiin haasteisiin vastaaminen edellyttää kiinteää yhteistyötä työelämän ja koulutuksen järjestäjien välillä. (Opetushallitus 2007a, 7.)

Hakeutumisvaiheen henkilökohtaistamisessa selvitetään hakeutujan lähtötilanne, tutkinto tai osa, koulutustarpeet ja –toiveet sekä ohjauksen ja tukitoimien tarve. Nämä tutkinnon suorittamiseen vaikuttavat asiat kirjataan henkilökohtaistamista koskevaan suunnitelmaan, jonka tutkinnon suorittaja, koulutuksen järjestäjä ja tarvittaessa tutkinnon hankkija allekirjoittavat. (Opetushallitus 2007a, 9 - 18.)

Näyttötutkintojen henkilökohtaistaminen edellyttää tiivistä yhteistyötä kouluttajien, työelämän ja tutkinnon suorittajan kesken. Näyttötutkintotilaisuudessa arvioidaan tutkinnon perusteissa määriteltyjen arviointikriteerien pohjalta, miten hyvin tutkinnon suorittaja on saavuttanut tutkinnon perusteissa esitetyt ammattitaitovaatimukset. Arvioitavana on tutkinnon suorittajan ammattitaito. (Opetushallitus 2007a, 19 - 21.)

Hakeutumisvaiheessa selvitettyjen koulutustarpeiden ja –toiveiden sekä ohjauksen ja tukitoimien arvioinnin avulla suunnitellaan tarvittavan ammattitaidon hankkiminen. Ammattitaidon hankkimisen henkilökohtaistamisessa opiskelija tarkastelee ensin omia. Hän tutustuu itseensä oppijana, perehtyy opiskeltavaan alaan ja tekee alustavan lähtökartoituksen osaamisestaan. Opiskelija pohtii erilaisia opiskelun käytäntöihin liittyviä vaihtoehtoja ja tekee opiskeluympäristöjä, -muotoja ja –menetelmiä koskevat valintansa ja käy näitä asioita läpi yhdessä ohjaajansa kanssa. Varsinaista ammattitaidon hankkimista voi tapahtua monella eri tavalla, joko työssä oppimalla, opiskellen tai opiskelua ja työssäoppimista yhdistellen. Opiskelijan tukena ohjausta ja arviointia tekevät kouluttajat, työpaikkaohjaajat ja muut asiantuntijat mahdollistavat opiskelijaa valitsemaan parhaiten hänelle sopivat ratkaisut. (Opetushallitus. 2007a, 5 - 27.)

7.4 Lähihoitotyön sisältö

Lähihoitotyön tuen ja hoidon lähtökohtana ovat asiakkaan tarpeet ja elämäntilanne. Toiminta-alueet voidaan jäsentää asiakkaan palvelutarpeiden mukaan kasvatukseen, hoitoon ja huolenpitoon sekä kuntoutukseen. Päiväkodissa lapsi tarvitsee ohjausta, tukea ja hoivaa. Sairaalassa potilas tarvitsee sairaanhoitoa, lääkehoitoa ja perushoitoa. Mielenterveyskuntoutuja tai aikuinen kehitysvammainen kaipaa tukea ja ohjausta arki-

tehtävissä. Lähihoitotyöhön sisältyy erilaisissa päivittäisissä toiminnoissa auttamista. Työn painotukset riippuvat siitä, millaisten asiakkaiden kanssa ja millaisessa ympäristössä lähihoitaja työskentelee. (Vuori-Kemilä, Lindroos, Nevala & Virtanen 2005, 15.)

Kasvun tukemisella ja ohjauksella tarkoitetaan vuorovaikutusta ja toimintaa, joilla pyritään tukemaan lapsen, nuoren, aikuisen ja vanhuksen yksilöllistä kasvua ja kehitystä. Tavoitteena on tukea ihmistä löytämään ja toteuttamaan elämässään olevia mahdollisuuksia. Mahdollisuudet voivat olla jonkin uuden asian oppimista, itselle mahdollisten kykyjen saavuttamista, ihmiseksi kasvamista, arjesta selviytymistä ja itsensä hyväksymistä. Kasvatuksessa korostuu ohjaamisen ja kasvamaan saattamisen näkökulma. Kasvun tukeminen ja ohjaus korostuu, kun työskennellään lasten ja nuorten parissa päiväkodeissa, kouluissa, lastensuojelulaitoksissa ja perhetyössä. Työhön kuuluu tiivis yhteistyö vanhempien kanssa ja heidän vanhemmuutensa tukeminen. (Vuori-Kemilä ym. 2005, 15.)

Hoidossa ja huolenpidossa on kyse ihmisen jokapäiväisten perustarpeiden tyydyttämisestä. Huolenpitotyötä voidaan kuvata käsitteellä hoiva. Hoivaan liitetään ne tehtävät, mitä perinteisesti on tehty kotona, esimerkiksi lasten hoito ja kasvatusta sekä vanhusten hoitaminen, mutta se voidaan ymmärtää myös toisen ihmisen kasvun ja kehityksen tukemisena sekä sairauksien hoitamisena. Huolenpidon lähtökohdaksi on asiakkaan tukeminen omaehtoisuuteen ja hänen elämänlaatunsa parantaminen. Siihen liittyy asiakkaan auttaminen selviytymään päivittäisistä toiminnoistaan. Huolenpito on niiden ihmisten kanssa ja puolesta tekemistä, jotka eivät selviydy omin voimin ja joiden tarpeiden tyydyttäminen edellyttää avustamista. (Vuori-Kemilä ym. 2005, 16.)

Hoidolla käsitetään yleensä ihmisen auttamista ja tukemista sairauksissa ja terveyden ylläpitämisessä. Se koostuu perushoidosta, sairaanhoidosta, sairaanhoidollisista toimenpiteistä, lääkehoidosta ja kuntouttavista toimista. Hyvä hoito edellyttää ihmisen kokonaiselämäntilanteen ja taustan huomioimista. Se on yhteistyötä asiakkaan, lääkärin, sairaanhoitajan, lähihoitajan ja omaisten kanssa. Lähihoitaja on tärkeässä asemassa asiakkaan hoidossa, koska hän kohtaa asiakkaan hoitotilanteissa usein päivittäin. (Vuori-Kemilä ym. 2005, 16.)

Kuntoutumisen tukemisen tavoitteena on edistää ja tukea yksilön fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyä eli toteuttaa kuntouttavaa työtä. Siinä asiakasta aktivoidaan suoriutumaan arkielämästä itsenäisesti ja omatoimisesti. Häntä autetaan tunnistamaan

maan ja hyödyntämään omia voimavarojaan. Kuntouttava työote sisältyy aina myös kasvun tukemiseen ja ohjaukseen sekä hoito- ja huolenpitotyöhön. Erityisen tärkeää kuntouttavan työotteen toteuttaminen on silloin, kun työskennellään erilaisista toimintakyvyn rajoituksista kärsivien asiakkaiden kanssa. (Vuori-Kemilä ym. 2005, 16-17.)

7.5 Lähihoitotyön ammatillisia vaatimuksia

Lähihoitotyö on tavallisimmin moniammatillista ja verkostoitunutta, joten se edellyttää hyviä yhteistyötaitoja. Yhteistyötä tarvitaan myös silloin, kun lähihoitaja kohtaa eri kulttuuria edustavia asiakkaita tai työtovereita. Jotta lähihoitaja pystyy toimimaan erilaisten ihmisten kanssa, hänellä tulee olla riittävä tietämys eri ammattiryhmien työstä ja erilaisista kulttuureista sekä halua ja kykyä yhteistyöhön. Täytyy olla valmiutta kohdata erilaisuutta, kykyä ottaa toisten näkemykset huomioon ja rohkeutta tuoda omia mielipiteitä esille. Tällainen vuorovaikutuksellisuus ja ihmisten ja kulttuurien erilaisuuden kohtaaminen tekevät lähihoitotyöstä haastavaa. (Vuori-Kemilä ym. 2005, 18.)

Kohtaamisessa, sen aitoudessa, työntekijän läsnäolossa ja asiakkaasta välittämisessä kiteytyy ammatin ydin. Lähihoitaja tukee asiakasta elämän pienissä ja suurissa kysymyksissä, kuoleman ja surun hetkissä. Oman persoonansa kautta lähihoitaja voi tarjota asiakkaalle ymmärrystä, välittämistä ja tukea. (Vuori-Kemilä ym. 2005, 19.)

Lähihoitotyössä joudutaan aina jossain määrin puuttumaan asiakkaan yksityisyyteen ja itsemääräämisoikeuteen. Ohjaamisen ja neuvonnan keinoin vaikutetaan päätöksiin, esimerkiksi itsehoidossa ja ravitsemuksessa, avustaessaan työntekijä tekee päätöksiä siitä miten ja milloin hän apunsa antaa. Työryhmässä lähihoitaja osallistuu asiakkaiden elämää ja hyvinvointia koskevien päätösten tekoon. Joskus päätöksiä joudutaan tekemään asiakkaan puolesta. Päätöksiin liittyy vastuu ja vallankäytön mahdollisuus. Tällöin asiakkaan oikeuksien ja lähihoitotyön laadun takeeksi nousee työntekijän kyky tunnistaa ja ymmärtää valtansa mahdollisuudet sekä eettinen ja ammatillinen vastuunsa. Lähihoitajien ammattikunnan eettiset ohjeet ja työntekijän kyky eettiseen pohdintaan ovat perustana eettisesti hyvillä käytännöillä. (Vuori-Kemilä ym. 2005, 19 - 20.)

8 OPPISOPIMUSKOULUTUS LÄHIHOITAJAKOULUTUKSESSA

Oppisopimuskoulutuksen juuret ovat vanhassa oppipoika-kisälli-mestari perinteessä, joten se on ollut pitkään työelämälähtöisin koulutusmuotomme. Siitä on haettu oppia, kun on etsitty malleja koulutuksen ja työelämän väliselle yhteistyölle ja kehitetty koulutusta työelämälähtöiseen suuntaan. (Opetusministeriö 2007, 11.) Oppisopimuskoulutus on liitetty kiinteäksi osaksi suomalaista toisen asteen koulutusjärjestelmää. Se on yksi ammatillisen peruskoulutuksen järjestämismuoto sekä työelämässä toimivan henkilöstön ammatillisen lisäkoulutuksen muoto (Opetusministeriö 2007, 13.) Oppisopimuskoulutus lisää ammatillisen koulutusjärjestelmän monipuolisuutta ja tarjoaa vaihtoehtoisen koulutusreitit lähihoitajaksi aikovalle nuorelle tai aikuiselle.

Sosiaali- ja terveysalan työvoiman lisääntynyt tarve on saanut työnantajat havaitsemaan oppisopimuskoulutuksen yhdeksi tavaksi rekrytoida koulutettua henkilökuntaa, samalla he ovat päässeet vaikuttamaan työntekijöidensä ammatillisiin valmiuksiin (Suomen lähi- ja perushoitajaliitto 2006, 5). Opetushallituksen teettämien tilastojen mukaan sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon suoritti oppisopimuksella vuonna 2004 680 henkilöä ja vuonna 2005 759 henkilöä (Opetusministeriö 2007, 25).

Oppisopimuksella tarkoitetaan opiskelijan ja työnantajan kirjallisesti laadittua määräaikaista työsopimusta ja siihen liittyvää käytännön työtehtävissä opittavaa ammattitaitoa. Oppisopimuskoulutukseen kuuluu aina myös ammatillisessa oppilaitoksessa annettava teoriaopetus. Edellytyksenä oppisopimuskoulutukseen hakeutumiselle on suoritettu peruskoulu ja 15 vuoden ikä. (Suomen lähi- ja perushoitajaliitto 2006, 7.)

Käytännössä oppisopimus on yhteistyötä koulutuksen järjestäjän (oppisopimuskeskus), opiskelijan, työpaikan ja tietopuolisen koulutuksen järjestäjän kanssa (Opetusministeriö 2007, 13).

Opiskelija sitoutuu työn tekemiseen ja opiskeluohjelmansa mukaiseen työssä oppimiseen työnantajan johdon, valvonnan ja ohjauksen alaisena sekä osallistumaan opiskeluohjelmansa mukaiseen tietopuoliseen opetukseen. Opiskelija on velvollinen osallistumaan tutkintotavoitteisessa koulutuksessa näyttöihin ja niiden suorittamiseen

Työnantajan tehtävänä on ohjata ja opettaa opiskelijaa työtehtävissä sekä tarjota opiskelijalle mahdollisimman hyvin oppimistavoitteita tukevia työtehtäviä. Työnantaja sitou-

tuu järjestämään opiskelijalle mahdollisuuden osallistua tietopuoliseen opiskeluun ja maksamaan opiskelijalle vähintään alan työehtosopimuksen mukaista palkkaa.

Oppilaitoksen tehtävänä on laatia tietopuolisen oppimisen suunnitelma osana opiskelijan henkilökohtaista opiskeluohjelmaa sekä tarjota laadukasta opetusta ja ohjausta. oppilaitos toimii myös opiskelijan ammattitaidon kehittäjänä eri osapuolten välillä sekä ohjaa opiskelijaa tutkinnon tai sen osien suorittamiseen koulutuksen aikana

Koulutuksen järjestäjä suunnittelee ja käynnistää koulutuksen yhteistyössä opiskelijan, työnantajan ja oppilaitoksen kanssa. Oppisopimuskeskus huolehtii sovitun tietopuolisen opetuksen, opiskelijan opintososiaalisten etuuskien ja näyttötutkinnon kustannusten sekä työnantajalle tulevan koulutuskorvauksen maksamisesta.

Opiskeluun liittyvää arviointia tekevät kaikki osapuolet, opiskelija sitoutuu arvioimaan itse omaa edistymistään, työnantaja arvioi yhdessä opiskelijan kanssa opiskelijan edistymistä sekä toimittaa tiedot arvioinneista koulutuksen järjestäjälle. Oppilaitos arvioi opiskelijan tietopuolista edistymistä ja koulutuksen järjestäjä osallistuu koulutuksen seurantaan ja antaa opiskelijalle todistuksen opintojen päätyttyä. (Opetushallitus 2007c.) Oppisopimuskoulutuksessa noudatetaan sitä koskevaa lainsäädäntöä: ammatillisesta koulutuksesta (L 630/1998, A 811/1998, ammatillisesta aikuiskoulutuksesta (L 631/1998, A 812/1998) sekä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta (L 635/1998, A 806/1998) annetut lait ja asetukset (Suomen lähi- ja perushoitajaliitto 2006, 6).

Oppisopimuskoulutusta koskeva laki korostaa työpaikalla tapahtuvaa oppimista ja teoriaopintojen pohjautumista opiskelijan henkilökohtaiseen opiskeluohjelmaan.

Lähihoitajan oppisopimuskoulutuksessa on myös huomioitava terveydenhuollon ammattihenkilöistä annettua lakia (559/1994) ja lakia sosiaalihuollon ammatillisen henkilön kelpoisuuksista (272/2007). Suomen lähi- ja perushoitajaliitto on ottanut kantaa, ettei oppisopimuskoulutuksessa oleva lähihoitajaopiskelija ole vielä lain edellyttämä alan ammattilainen eikä siten kykenevä kantamaan koulutetulle ammatilliselle kuuluvaa vastuuta. Oppisopimusopiskelijaa ei tulisi laskea henkilövahvuuteen eikä asettaa yksin vastuuvuoroihin. (Suomen lähi- ja perushoitajaliitto 2006, 6.)

9 TYÖVOIMAKOULUTUS

Työvoimapolitiittinen aikuiskoulutus (työvoimakoulutus) on työhallinnon rahoittamaa koulutusta, joka on opiskelijoille maksutonta. Työvoimakoulutus on suunniteltu ensi sijassa työttömille työnhakijoille ja työttömyyden uhkaamille 20 vuotta täyttäneille henkilöille. Tietyin edellytyksin myös muut henkilöt kuten työssä olevat ja työvoiman ulkopuolella olevat voivat osallistua koulutukseen. Työhallinto ostaa työvoimakoulutuksen ammatillisilta aikuiskoulutuskeskuksilta, muilta ammatillisilta oppilaitoksilta, korkeakouluilta tai yksityisiltä koulutuksen järjestäjiltä. Koulutuksen hankkiminen tapahtuu kilpailuttaen koulutuksen järjestäjiä. Siihen haetaan työvoimatoimiston kautta, joka myös valitsee opiskelijat. Koulutushakemuksen voi jättää myös sähköisesti. Koulutukseen pääsee keskimäärin puolet hakeneista. Opiskelijat voivat saada koulutuksen ajalta työttömyysturvaa vastaavaa koulutustukea tai työmarkkinatukea.

http://www.mol.fi/mol/fi/03_koulutus_ura/01_tyovoimakoulutus/index.jsp

Sisällöltään koulutus vastaa yleensä muun aikuiskoulutuksen, esimerkiksi omaehtoisen aikuiskoulutuksen, opetussisältöjä. Usein koulutus on ammattitutkintoon tai sen osaan tähtäävää. Työvoimakoulutuksen tavoitteena on antaa koulutusta, joka parantaa työhön sijoittumisedellytyksiä. Siksi se on monipuolista ja käytännönläheistä ja siihen sisältyy useimmiten työssä oppimista.

http://www.mol.fi/mol/fi/03_koulutus_ura/01_tyovoimakoulutus/index.jsp

10 POHDINTAA

Oppaassa käsitellään monia lakeihin ja asetuksiin perustuvia asioita ja se on edellyttänyt tekijöiltään niihin huolellista perehtymistä. Perehtyminen on lisännyt tekijöiden omaa ymmärrystä opettajan ammatin moninaisuudesta oman asiantuntijuuden lisäksi. Oppaan tekeminen on ollut myös kouluttajille merkityksellinen oppimiskokemus. Nyky päivän työelämän muutokset vaativat luovuutta ja uusia ideoita, joten se haastaa meidät kaikki ammatillisen aikuiskoulutuksen parissa toimivat kriittisesti refleктоimaan työtämme ja pohtimaan, mikä saa aikaan merkityksellisiä oppimiskokemuksia aikuisissa oppijoissa

Tavoitteenamme on tukea oppaan avulla opiskelijoiden tietoisuutta opetussuunnitelman sisällöstä, opintojen tavoitteista ja etenemisestä sekä tukea opiskelijoita itsenäisyyteen ja itseohjautuvuuden kasvamiseen. Opiskelun esteiden poistaminen kannustaa opiskelijaa, kun hän opiskelun alusta lähtien saa ohjausta ja tietoa opiskeluun liittyvistä asioista ja käytänteistä. Tavoitteena on, ettei opiskelijan elämänhallinta järky, vaan opiskelu kohottaa hänen itsetuntoaan.

Oppaan avulla luodaan opiskelijoille mahdollisimman hyvät puitteet opiskelulle. Kokemustemme pohjalta pyrimme kokoamaan oppaaseen opiskeluun liittyviä tietoja ja ohjeita. Opiskelijakeskeisyyttä pidämme yhtenä toimintamme lähtökohdista. Mielestämme opas helpottaa myös opettajien työtä ja auttaa opiskelijoita alusta alkaen orientoitumaan paremmin opiskeluun.

Nykyisin opiskelijat joutuvat vastaamaan hyvin monenlaisiin haasteisiin. Heidän edellytetään suoriutuvan opinnoistaan riittävän nopeasti, omaksuvan työelämässä edellytettäviä taitoja ja tulevan oman alansa jatkuvasti kehittyviksi sekä monipuolisiksi asiantuntijoiksi. Opiskelijoiden on siten opintojensa aikana tehtävä erilaisia valintoja mahdollistaakseen asiantuntijaksi kasvamisen edellytykset. Tämä kaikki tarkoittaa myös ohjauksen tarpeen lisääntymistä.

Koulutuksen alkaessa opas on ensimmäinen ohjauksen väline, jonka avulla opiskelija saa konkreettisia toimintaohjeita. Alkuvaiheen neuvonta ja ohjaus edistää opiskelijan perehtymistä oppilaitoksen opetus ja oppimiskulttuuriin sekä toimintaperiaatteisiin. Näin opiskelija saadaan heti alussa paremmin sitoutumaan opiskeluun hänen hahmottaessaan koulutuksen kokonaiskuvaa.

Oppaan tekeminen oli erittäin vaativa ja aikaa vievä prosessi. Aloitimme suunnittelu-työn keväällä 2007 ja tavoitteenamme oli saada se seuraavana syksynä aloittavien lähihoitajaopiskelijoiden käyttöön. Emme kuitenkaan pysyneet aikataulussa, sillä pidimme vaatimustason korkealla. Tiedämme, että oppaasta on hyötyä tuleville lähihoitajaopiskelijoille.

Opetusministeriö. 2007. Oppisopimuskoulutuksen kehittäminen. Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2007:25. Yliopistopaino.

Rauste-Von Wright, M-L., Von-Wright, J. & Soini, T. (2003) Oppiminen ja koulutus. WS Bookwell Oy, Juva.

Repo, I. & Nuutinen, T. (2005) Viestintätaito. Otavan Kirjapaino Oy, Keuruu.

Suomen lähi- ja perushoitajaliitto. 2006. Oppisopimuksella lähihoitajaksi. Helsinki.

Suomen lähi- ja perushoitajaliitto, 2008. Olen ammatiltani lähihoitaja. Gummerus Kirjapaino Oy, Jyväskylä.

Tossavainen, K., Turunen, H., (toim.).1999. Terveys- ja sosiaalialan opiskelijoiden ohjamisesta ammattikorkeakoulussa. Tampere: Tammer-Paino.

Vuori-Kemilä, A., Lindroos, S., Nevala, S. & Virtanen, J. 2005. Ihmisen hyvä. Etiikka lähihoitotyössä. WSOY, Helsinki.

WWW SIVUT

http://www.mol.fi/mol/fi/03_koulutus_ura/01_tyovoimakoulutus/index.jsp

OPISKELIJAN OPAS

Pohjois-Satakunnan Aikuiskoulutuskeskus
Lähihoitaja

Asemakatu 7
38700 KANKAANPÄÄ
02 572 990 (vaihde)
02 577 2111 (Toimisto)
www.psakk.fi

Olet tervetullut opiskelemaan PSAKKiin!	30
POHJOIS-SATAKUNNAN AIKUISKOULUTUSKESKUS	31
1. LÄHIHOITAJA AMMATTINA	33
2. LÄHIHOITAJAKOULUTUS.....	33
2.1 Työvoimakoulutuksena	33
2.2 Oppisopimuskoulutuksena	34
2.3 Henkilökohtaistaminen	35
2.4 Lähihoitajakoulutuksen laajuus ja sisältö.....	36
2.5 Työssäoppiminen.....	38
2.6 Näyttötutkinnon suorittaminen	38
3. OPPIMINEN.....	39
3.1 Aikuinen oppijana.....	39
3.2 Itseohjautuvuus	39
3.3 Yhteistoiminnallinen oppiminen	40
3.4 Verkko-oppiminen.....	41
4. OPINTOJEN OHJAUS	41
5. ARVIOINTI JA TODISTUKSET	42
6. KÄYTÄNNÖN ASIAT.....	44
7. AIKUISKOULUTUSTUKI JA AMMATTISTIPENDI	49
KIRJALLISEN TYÖN OHJE	50
LÄHIHOITAJAN LUPAUS.....	54

Olet tervetullut opiskelemaan PSAKKiin!

Toivomme, että edessäsi ovat tulokselliset opiskeluvuodet ja niiden päätyttyä jätät oppilaitoksemme lähihoitotyön ammattilaisena, jolla on tiedolliset, taidolliset ja asenteelliset valmiudet menestyä elämässä.

Tähän oppaaseen on koottu tietoa oppilaitoksen toiminnasta ja opiskeluun liittyvistä asioista. Tutustu oppaaseen huolellisesti ja säilytä se opiskelukansiossasi koko opiskelun ajan.

Toivottavasti opiskelun aloittaminen ja oppilaitosyhteisön jäseneksi liittyminen sujuu tämän oppaan avulla joustavasti ja vaivattomasti. Toki me opettajat ja henkilökunta opastamme sinua mielellämme.

POHJOIS-SATAKUNNAN AIKUISKOULUTUSKESKUS

Pohjois-Satakunnan Aikuiskoulutuskeskus (PSAKK) on ammatilliseen aikuis- ja täydennyskoulutukseen erikoistunut oppilaitos. Koulutamme vuosittain n. 1700 opiskelijaa eri alojen ammattilaisiksi. Tarjoamme useita opiskelumahdollisuuksia työvoima-, oppisopimus-, Noste-, omaehtoisena- ja henkilöstökoulutuksena. Koulutus on käytännönläheistä, jolloin työssäoppiminen ja työharjoittelu on tärkeässä asemassa.

Koulutusalat ovat:

Talonrakennusala	Sosiaali- ja terveysala	Tietotekniikka-ala
Nahka- ja jalkineala	Ravintola-ala	Kone- ja metalliala
Ohjaavat koulutukset	Luonnonvara-ala	Puhdistuspalveluala

Liiketalous ja hallinto

Osoitteesta Asemakatu 7 löydät rehtorin, hallinnon toiminnot ja jalkine-, sosiaali-, terveys ja liikunta-alan, puhdistuspalvelualan sekä tietotekniikan koulutusalat. Osoitteessa Rautatienkatu 3 on teollisuushalli, johon on keskitetty kone- ja metalli- sekä rakennusalojen toiminnot.

Rautatienkatu 3:ssa on ravintola Patajussi palvelee opiskelijoita, henkilökuntaa sekä talon ulkopuolisia asiakkaita.

Kaupungin virastotalossa, osoitteessa Kuninkaanlähteenkatu 8, toimii ravintola-alan koulutuksemme ja sen ylläpitämä lounasravintola Cafe Fantacia.

Yhteystiedot

Lähiosoite:

Pohjois-Satakunnan Aikuiskoulutuskeskus
Asemakatu 7
38700 Kankaanpää

Puhelimet ja fakit:

02 572 990 (vaihe)
02 577 2111 (Toimisto)
02 577 2157 (Fax, toimisto)
02 577 2158 (Fax, Kone- ja metalliala)

Sähköposti ja web:

info@psakk.fi
www.psakk.fi

Sosiaali-, terveys- ja liikunta-alan henkilökunta

Sari Halonen
Koulutuslavastaava
Kouluttaja
puh. 044-5772111

Tellervo Lähtenmäki
kouluttaja
Puh. (02) 577 2120
GSM 044 577 2120

Merja Hoseus
Kouluttaja
Puh. 02 5772 135
GSM 044 5772 135

Sähköpostit: etunimi.sukunimi@psakk.fi

1. LÄHIHOITAJA AMMATTINA

Sosiaali- ja terveydenhuollossa on keskeisenä tavoitteena väestön terveyden edistäminen ja ylläpitäminen, sosiaalisen hyvinvoinnin ja kasvatuksen tukeminen sekä turvallisuuden edellytysten luominen. Palvelut sosiaali- ja terveydenhuollossa tuottaa pääosin julkinen sektori ja sitä täydentävät yksityiset yritykset ja järjestöt. Nämä palvelut ovat terveyden, toimintakyvyn ja hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä, sairauksien ja syrjäytymisen ennaltaehkäisyä ja hoitoa sekä kuntoutumisen tukemista. Lähtökohtana on ihmisen tarpeisiin perustuva hoito-, huolenpito- ja kasvatustyö ja siinä hoitajan ja asiakkaan tai potilaan välinen yhteistyösuhde. Keskeistä työssä on ihmisten omien voimavarojen tukeminen ja toimintakyvyn edistäminen.

Lähihoitaja toimii sosiaali- ja terveydenhuollon perustason auttamistyössä. Toimintaympäristöjä ovat lasten päiväkodit, asiakkaiden kodit, erilaiset avopalveluyksiköt, terveyskeskukset, erilaiset sairaalat, palvelu-, kuntoutus- ja vanhainkodit sekä vastaanotot. Työtehtävät käsittävät ihmisen hoidon ja hoivan vauvasta vanhukseen. Lähihoitaja työskentelee lähellä ihmistä, auttaa ja tukee häntä jokapäiväisissä toiminnoissa ja hyvän elämän edellytyksissä. Toiminnassa tarvitaan vahvaa ammatti-identiteettiä, oman persoonan käyttämistä sekä eettistä harkintaa ja päätöksentekoa.

Lähihoitaja tekee työtä sekä itsenäisesti että moniammatillisen työryhmän jäsenenä. Työ edellyttää ammatin tieto- ja taitoperustan hallitsemista sekä teoreettista, käytännöllistä ja persoonallista työtettä, joka ilmenee vastuullisuutena ja työhön sitoutumisena. Lähihoitajan täytyy kyetä tunnistamaan oman ammatillisen kasvunsa ja kehittämisen keskeiset tekijät. Hänen täytyy osata arvioida ja kehittää omia taitojaan ja työyhteisönsä työtä sekä pyrkiä vastaamaan asiakkaiden muuttuviin palvelutarpeisiin. Yhteiskunnassa lähihoitaja toimii vastuullisena alan vaikuttajana.

2. LÄHIHOITAJAKOULUTUS

2.1 Työvoimakoulutuksena

Työvoimapolitiittiseen lähihoitajakoulutukseen haetaan työvoimatoimiston kautta. Koulutukseen voivat hakea työttömät tai välittömän työttömyysuhan alaiset henkilöt. Hakuvaiheen jälkeen työvoimatoimiston ja oppilaitoksen edustajat valitsevat opiskelijat hakemusten, haastattelun ja psykologisen testin perusteella. Koulutuksen tavoitteena on parantaa ammattitaitoisen työvoiman saatavuutta ja työttömien pääsyä takaisin työmarkkinoille.

Työvoimakoulutuksen ajalta opiskelijalle voidaan maksaa työttömyysturvaa vastaavaa koulutustukea tai työmarkkinatukea sekä ylläpitokorvausta. Koulutus on opiskelijalle maksutonta.

Työvoimakoulutuksen rahoituksesta vastaa työhallinto ja hallinnollisena viranomaisena on työministeriö. Työhallinto ostaa työvoimakoulutuksen oppilaitoksilta tai muilta koulu-

tuksen järjestäjiltä. Paikallisista hankinnoista vastaavat alueelliset työvoima- ja elinkeinokeskukset. Koulutuksen hankinnassa huomioidaan alueelliset työvoimatarpeet. Koulutuksen hankinta tapahtuu kilpailuttaen koulutuksen järjestäjiä.

Suurin osa työvoimakoulutuksesta on aikuisten ammatillista koulutusta, jolla suoritetaan tutkintoja tai niiden osia. Tietyin edellytyksin myös muut henkilöt kuten työssä olevat ja työvoiman ulkopuolella olevat voivat osallistua koulutukseen.

2.2 Oppisopimuskoulutuksena

Lähihoitajan tutkinnon voi suorittaa myös oppisopimuksella. Siinä opiskelija hankkii itselleen työpaikan eli oppisopimuspaikan. Sen jälkeen työnantaja ottaa yhteyttä oppisopimuskeskukseen ja opiskelija, työnantaja ja oppisopimuskeskuksen koulutustarkastaja tekevät oppisopimuksen, joka on määräaikainen työsuhde. Siinä pätevät normaalit määrä-aikaista työsopimusta koskevat säännöt ja opiskelija saa sopimuksen ajalta työsopimuksen mukaisen palkan. Työpaikkaa edellytetään tarjoamaan opiskelijalle mahdollisimman hyvin oppimistavoitteita tukevia työtehtäviä. Koulutuksen tavoitteena on hankkia todellisessa työsuhteessa sekä käytännön ammattitaito, että suorittaa tutkinto.

Opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma ja nimetään työpaikalle vastuullinen kouluttaja, joka huolehtii opiskelijan ohjaisesta ja opettamisesta. Opiskelusuunnitelmaan kuuluu työssä oppimista työpaikalla ja tietopuolista oppimista oppi-

laitoksessa. Oppisopimuskeskuksen koulutustarkastaja järjestää opiskelijalle teoriakoulutuspaikan oppilaitoksesta.

Oppisopimusopiskelija on pääsääntöisesti työsuhteessa yhteen työnantajaan ja työskentelee yhdessä työssäoppimisen ympäristössä. Yksi ainoa työssäoppimisen ympäristö tarjoaa harvoin riittävän laaja-alaista näkemystä ja kokemusta sosiaali- ja terveystieteiden työkentästä. Tarvitaan erilaisia työssäoppimisen paikkoja. Siksi on tärkeää, että jo oppisopimusta laadittaessa selvitetään tutkinnon edellyttämä laaja-alaisuus ja sovitaan niistä periaatteista, joilla muualla tapahtuva työssäoppiminen toteutetaan.

Oppisopimusopiskelijan vastuuseen kuuluu perehtyä huolellisesti omiin tutkintovaatimuksiin ja noudattaa yhdessä laadittua henkilökohtaista opiskeluohjelmaa, osallistua teoriaopetukseen ja suorittaa opiskeluun liittyvät erilaiset tehtävät. Opiskelijalla itsellään on päävastuu oppimisestaan. Opiskelijalla on velvollisuus osallistua näyttöihin. Hän myös huolehtii osaltaan tiedonkulusta ja informoi työpaikkaa, oppisopimustoimistoa sekä oppilaitosta opintojensa kulkuun liittyvistä asioista kuten poissaoloistaan.

Oppisopimus voidaan myös purkaa opiskelijan ja työnantajan yhteisellä sopimuksella, koeajan kuluessa, yksipuolisesti työnantajan lopettaessa toimintansa tai työnantajan kuollessa.

2.3 Henkilökohtaistaminen

Pohjois-Satakunnan aikuiskoulutuskeskuksessa tapahtuva lähihoitajakoulutus on aikuis-koulutusta. Aikuiskoulutuksena toteutettavan valmistavan koulutuksen tavoitteena on taata aikuiselle opiskelijalle henkilökohtaistettu oppimisen mahdollisuus ja monenlaisia joustavia oppimista tukevia opetusjärjestelyjä. Henkilökohtaistaminen tarkoittaa tutkinnon suorittajan ohjaus-, neuvonta-, opetus- ja tukitoimien yksilöllistä ja opiskelijälähtöistä suunnittelua ja toteuttamista.

Henkilökohtaisen ja yksilöllisen opiskelun suunnittelun tavoitteena on opiskelijan aloitettaman koulutuksen suorittaminen siten, että opiskelijan omat resurssit, aikaisemmat työkokemukset, harrastukset ja koulutukset otetaan huomioon.

Henkilökohtaistamissuunnitelma laaditaan kaikille tutkinnon suorittajille. Sitä laadittaessa noudatetaan Opetushallituksen henkilökohtaistamismääräystä.

Henkilökohtaistamissuunnitelman laativat ryhmän vastuukouluttajat yhdessä opiskelijan kanssa heti opintojen alussa ja sitä tarkastellaan opintojen edetessä. Henkilökohtaistamissuunnitelma sisältää opiskelijan taustatietoja, teoreettisten opintojen etenemisen, työssäoppimisen ja tutkinnon osien suorittamisen suunnittelun sekä yksilöllisesti tarvittavat tuki- ja ohjaustoimet.

Opiskelijalla on oikeus saada tutkinnonperusteita vastaavat aikaisemmin suoritettut opinnot tai muutoin hankittu osaaminen arvioiduksi ja tunnustetuksi. Osaamisen tunnustamisella voidaan opiskelijalle lukea hyväksi ja korvata tutkinnon pakollisia, valinnaisia tai vapaasti valittavia opintoja. Tällä vältetään opintojen päällekkäisyyksiä ja lyhennetään opiskeluaikoja. Keskeisenä periaatteena on, että tunnustettava osaaminen on opetussuunnitelman tavoitteiden ja keskeisen sisällön mukaista.

Opiskelijan on osaamisen tunnustamiseksi esitettävä asianmukainen todistus osaamisestaan. Osaamisen tunnustaminen voi koskea lukio-opintoja, toisen ammatillisen perustutkinnon opintoja, työkokemusta tai ulkomailla suoritettuja opintoja. Myös kansaopistoissa, kansalaisopistoissa, työväenopistoissa, ammattikorkeakoulussa ja yliopistoissa suoritetuissa opinnoissa sekä varusmies- ja siviilipalvelussa hankittua osaamista voidaan tunnustaa.

Periaatteena on, että siirryttäessä tutkinnosta toiseen tai lukiosta toisen asteen ammatilliseen koulutukseen, on luettava hyväksi vähintään suoritettut yhteiset opinnot ja vapaasti valittavat opinnot. Musiikkiopistossa, kuvataidekoulussa tai muussa vastaavissa oppilaitoksissa suoritettut opinnot voidaan hyväksi lukea yhteisiin valinnaisiin tai vapaasti valittaviin opintoihin.

Ohjattua harrastustoimintaa ja vapaaehtoistyötä voidaan myös hyväksi lukea, mikäli opiskelijan suoritukseen on kuulunut suunnittelu- ja toteutusvastuuta. Tunnustettaviin työ-, harrastus- tai erilaisiin ohjaamistoimintaan liittyviin suorituksiin voidaan edellyttää liitettäväksi kirjallinen itsearviointi ja / tai raportti suorittamisesta.

Tarvittaessa on todettava osaamisen vastaavuus erilaisilla näytöillä tai muilla arviointimenetelmillä, joista sovitaan opiskelijan kanssa erikseen.

2.4. Lähihoitajakoulutuksen laajuus ja sisältö

Lähihoitajan tutkinto on sosiaali- ja terveystieteiden perustutkinto. Oppilaitoksessamme näyttötutkintona suoritettuna sen **laajuus on 100 opintoviikkoa**. Tutkinnon ammatilliset opinnot koostuvat kolmesta pakollisesta ja yhdestä valinnaisesta osasta. Tutkinnon perusteet löytyvät opetushallituksen sivuilta osoitteesta: www.oph.fi. Lähihoitajan tutkinto antaa yleisen jatko-opintokelpoisuuden oman alan ammattikorkeakouluopintoihin.

Lähihoitajakoulutus muodostuu seuraavista opintokokonaisuuksista:

- yhteiset opinnot (äidinkieli, ruotsi / englanti, matematiikka, tietotekniikka, työelämätaidot)
- kasvun tukeminen ja ohjaus
- hoito ja huolenpito
- kuntoutumisen tukeminen
- koulutusohjelmaopinnot valitulta osaamisalalta

Kuvio. Lähihoitajakoulutuksen rakenne Koulutusohjelmaopintojen vaihtoehdot ovat:

- ensihoidon koulutusohjelma
- kuntoutuksen koulutusohjelma
- lasten ja nuorten hoidon ja kasvatuksen koulutusohjelma
- mielenterveys- ja päihdetyön koulutusohjelma
- sairaanhoidon ja huolenpidon koulutusohjelma
- suu- ja hammashoidon koulutusohjelma
- vammaistyön koulutusohjelma
- vanhustyön koulutusohjelma
- asiakaspalvelun ja tietohallinnon koulutusohjelma

Lähihoitajan tutkinto suoritetaan näyttötutkintona. Pohjois-Satakunnan aikuiskoulutuskeskus järjestää valmistavan koulutuksen ja _____ vastaa näyttötutkinnosta oman järjestämissopimuksensa mukaisesti. Sosiaali- ja terveysalan

rekisteröitävissä ammateissa (joista yksi on lähihoitajan ammatti) edellytetään näyttötutkinnon suorittajan aina osallistuvan tutkintoon valmistavaan koulutukseen tai oppisopimuskoulutukseen sekä työssäoppimiseen.

Opiskelu järjestetään tietuopuolisen opiskelun ja työssäoppimisjaksojen vuorotteluna. Osa hoitotyön perustaidoista opiskellaan hoitoluokassa jo ennen potilas- ja asiakastyöhön menoa. Oppimisessa hyödynnetään monenlaisia toimintatapoja: luento-opiskelua, yhteisöllisyyttä tukevaa pienryhmätoimintaa, itsenäistä opiskelua, verkko-opiskelua sekä työssäoppimista. Työssäoppimisen jaksot suunnitellaan siten, että ne mahdollistavat näyttötutkinnon suorittamisen sekä tukevat opiskelijan persoonallista ja ammatillista kasvua ja kehitystä.

2.5 Työssäoppiminen

Työssäoppiminen on työpaikoilla tapahtuvaa tavoitteellista, ohjattua ja arvioitua opiskelua, jossa opitaan osa ammattitaidosta. Työssäoppiminen helpottaa asioiden ymmärtämistä ja tietuopuolisen opetuksen yhdistämistä käytännön työhön.

PSAKK:n kouluttajat vastaavat siitä, että työssäoppimisen paikat vastaavat tutkinnon osan ammattitaitovaatimuksia. Opiskelijalle nimetään työyksiköistä työpaikkaohjaaja, joka yhteistyössä työyksikön muun henkilökunnan kanssa vastaa opiskelijan ohjauksesta ja arvioinnista. Oppisopimuskoulutuksessa työssäoppiminen painottuu, sillä noin 80 % tutkinnon tavoitteista opiskellaan työpaikalla.

Opiskelijalta edellytetään työssäoppimisen aikana asiallista käyttäytymistä, omaaloitteisuutta ja salassapitovelvollisuuden noudattamista.

2.6 Näyttötutkinnon suorittaminen

Ammatillisissa opinnoissa jokaisen erillisen osion jälkeen suoritetaan *näyttötutkinto*, jonka hyväksytyn suorittamisen jälkeen voi edetä opinnoissa seuraavaan kokonaisuuteen. Näyttö suoritetaan *viisi päivää kestäväenä jaksona* työssäoppimispaikassa jakson loppupuolella, usein jakson viimeisellä viikolla. Ennen kuin näyttötutkinto alkaa opiskelija *laatii kirjallisen näyttösuunnitelman* yhteistyössä hänelle nimetyn näytön vastaanottajan kanssa. Näyttösuunnitelmaa varten on _____ laatima lomake. Näyttötutkinto arvioidaan numeerisesti arvosanoilla tyydyttävä – kiitettävä (1 – 5). Arvionnin suorittaa opiskelijalle nimetty näytön vastaanottaja valtakunnallisen *näytönarviointilomakkeen* mukaisesti.

Näyttötutkinnossa opiskelija osoittaa tekemällä käytännön työtehtäviä mahdollisimman aidoissa työtilanteissa, miten hyvin hän on saavuttanut opetussuunnitelman perusteiden ammatillisten opintojen tavoitteissa määritellyn työelämän edellyttämän ammatti-

taidon. Näytöillä arvioidaan muun arvioinnin ohella opiskelijan ammatillista osaamista työpaikalla.

3. OPPIMINEN

Oppimalla ihminen hankkii välineitä ongelmien ratkaisemiseen sekä taitoja ja ymmärrystä elämää varten. Oppimalla voi saavuttaa itselle tärkeitä tavoitteita. Ammatin oppimisessa on kysymys ammatissa tarvittavien tietojen ja taitojen omaksumista. Sosiaali- ja terveystieteiden ammattilaiset tarvitsevat työssään tietoa ihmisestä ja ihmisen käyttäytymisestä. He työskentelevät eri-ikäisten ihmisten kanssa erilaisissa ympäristöissä. Työ sisältää asiakkaiden ja potilaiden hoitamista, avustamista ja ohjaamista yhteiskunnan palvelujen käytössä, arkielämän askareissa ja terveellisten elämäntapojen toteuttamisessa. Usein ymmärryksen lisääntyminen esimerkiksi ihmisen käyttäytymiseen vaikuttavista tekijöistä muuttaa ajan mittaan myös tapaamme suhtautua ihmisiin eri tilanteissa.

3.1 Aikuinen oppijana

Aikuinen eroaa oppijana lapsesta ja nuoresta siinä, että hänellä on jo paljon elämäkokemusta. Aikuisten kohdalla oppiminen voidaankin määritellä prosessiksi, jossa tietyn kokemuksen merkitys tulkitaan uudelleen. Opiskelun alkuvaiheessa aikuisella on aikaisempien kokemustensa pohjalta näkemys siitä, mitä oppiminen on ja mitä se oppijalta vaatii. Jos viimeisestä opiskelurupeamasta on paljon aikaa, aikuisopiskelijan ensimmäisenä haasteena on usein entisistä opiskelutavoista luopuminen, poisoppiminen. Tänä päivänä opiskelu ei ole vain asioiden ”läpikäyntiä” tai valmiin tiedon vastaanottamista, vaan oppiminen on aina tavoitteellista toimintaa, jossa omalla aktiivisuudellasi on suuri merkitys.

Vanhoista ja totutuista toimintatavoista luopuminen edellyttääkin reflektiota eli kriittistä arviota, selvitettäessä ovatko omaksutut toimintatavat edelleen perusteltuja.

3.2 Itseohjautuvuus

Perinteisestä opettamisesta on siirrytty entistä enemmän oppimisen ohjaamiseen. Tietoa ei anneta sinulle valmiina, vaikka luentojakin opintoihisi sisältyy.

Opetusmenetelmät ovat sellaisia, että oppijana itse pohdit, tutkit, kyselet ja olet kriittinen. Puhutaan itseohjautuvuudesta, joka tarkoittaa kykyä suunnitella, hallita ja arvioida omaa toimintaansa.

Itseohjautuva opiskelijan ominaisuudet:

- Myönteinen käsitys itsestä oppijana

- Opiskelija kykenee asettamaan itselleen tavoitteita ja löytämään keinot tavoitteidensa toteuttamiseksi sekä joustamaan tavoitteissaan.
- Opiskelija on sisäisesti motivoitunut opiskelemaan myös opetustuntien ulkopuolella
- Opiskelija kykenee arvioimaan omaa suoriutumistaan. Hän kykenee myös ottamaan vastaan ulkopuolista palautetta, vaikka se poikkeaisikin omasta näkemyksestä
- Opiskelija on utelias ja avoin uusia kokemuksia kohtaan. Hän sietää myös epävarmuutta
- Opiskelija on valmis muuttamaan tavoitteitaan ja totuttuja oppimistapojaan ja käyttää rohkeasti myös uusia lähestymistapoja
- Opiskelija toimii itsenäisesti: osaa valita epätavallisia oppimismuotoja ja myös kritisoida oppimisolosuhteita

3.3 Yhteistoiminnallinen oppiminen

Yhteistoiminnallinen oppiminen eroaa sekä perinteisestä opettajajohtoisesta ja usein kilpailusävytteisestä opiskelusta että perinteisestä ryhmätyöskentelystä. Yhteistoiminnallisen oppimisen kulmakiviä ovat

- ryhmän jäsenten erilaisuuden hyväksikäyttäminen, jokainen tuo oman osaamisensa ryhmän käyttöön
- vuorovaikutuksen ja yhteistyötaitojen kehittäminen, eri rooleissa toimiminen
- myönteinen keskinäinen riippuvuus, ryhmän jäsenet tarvitsevat toisiaan
- yksilöllinen vastuu, jokainen osallistuu sovitulla panoksella
- yhteiset pohdinnat, keskustelu ja ryhmän itsearviointi

Sitoutumista yhteistyöhön tukee esimerkiksi

- selkeä, yhteinen tavoite tai yhteinen ongelma
- turvallinen ja hyväksyvä työskentelyilmasto ja "talkoohenki"
- pelisäännöt työskentelylle
- yhteinen vastuu tuloksesta, tuotoksesta
- yhteinen työskentelyn arviointi
- yhteinen palkitseminen

3.4 Verkko-oppiminen

Oppilaitoksessamme on käytössä Moodle, verkko-oppimisympäristö. Moodle antaa mahdollisuuden yhteisöllisyyteen ja vuorovaikutukseen verkkopohjaisessa opiskelussa. Opiskelija voi olla aktiivisessa vuorovaikutuksessa toisten opiskelijoiden ja opettajien kanssa mistä tahansa.

Moodlen avulla lähihoitajaopiskelijat voivat opiskella, tutustua opintojakson sisältöön, keskustella muiden osallistujien ja opettajan kanssa sekä palauttaa tehtäviään jne. Moodlen kautta opettaja voi myös jakaa oppimateriaalia osallistujille ja antaa tehtäviä suoritettavaksi. Moodleen perehtyminen tapahtuu ATK-opintojen yhteydessä.

4. OPINTOJEN OHJAUS

Opiskelijaa tuetaan ohjauksen avulla saavuttamaan koulutukselle asetetut tavoitteet. Ohjaus sisältää ammatillisen kasvun ja opiskelun ohjauksen osa-alueet. Oppilaitoksessa ei ole varsinaista opinto-ohjaajaa, vaan ohjaukseen osallistuvat kaikki kouluttajat. He neuvovat, informoivat, auttavat ja ohjaavat opiskeluteknisissä sekä oppisisällöllisissä asioissa.

Opintojen alussa kaikille opiskelijoille tehdään Niilo Mäki –instituutin lukitestausta, jota voi käyttää ammatillisessa koulutuksessa. Seulontatesti tehdään ryhmätiestinä ja se kartoittaa luetun ymmärtämisen, teknisen lukemisen ja kirjoittamisen valmiuksia. Tarvittaessa voidaan tehdä yksilölukitestausta. Lukitesti auttaa kartoittamaan omaa oppimista ja vahvuuksia sekä vahvistaa itsetuntoa. On myös hyvä muistaa, että lukitodistusta voi tarvita myös työelämässä, sillä lukivaikeus voi olla työuupumuksen syy.

Jos arvioit tarvitsevasi jonkin aineen opiskelussa tukiovetusta, keskustele siitä kurssin kouluttajan kanssa. Älä turhaan viivyttelä, sillä ajan tasalle pääseminen on opintojen edetessä yhä suurempi urakka.

5. ARVIOINTI JA TODISTUKSET

Oppimiseen tärkeänä osana liittyvän arvioinnin tavoitteena on opiskelijan kehityksen ja oppimisen tukeminen. Opiskelijat, kouluttajat ja työelämän edustajat arvioivat miten koulutuksen tavoitteet on saavutettu, ei vain opintojen päättyessä vaan koko opintojen ajan. Tarkoituksena on auttaa opiskelijaa löytämään vahvat osaamisen alueensa ja kehittää niitä alueita, joilla tarvitaan vahvistusta. On tärkeää, että jokainen opiskelija oppii arvioimaan myös itse itseään, toimintaansa ja kehittymisen tarpeitaan.

Oppimis- ja kehittämistehtävät ja muut kirjalliset tuotokset sekä henkilökohtaistamiskeskustelut ja työssäoppimisen jaksoilla tapahtuvat ohjaustilanteet ovat arvioinnin tärkeä osa. Oppisopimuskoulutuksessa tietopuolisten opintojen arvioinnista päättää kouluttajat ja työpaikalla tapahtuvassa koulutuksessa työnantajan nimeämä henkilö. Oppisopimuskeskus tekee tietopuolisten opintojen ja työpaikalla tapahtuvan koulutuksen arviointien yhdistelmästä lopullisen arvioinnin.

Arviointiyksikkönä on opintokokonaisuus ja asteikkona on kiitettävä 5, hyvä 4-3, tyydyttävä 2-1 ja hylätty. Arviointi perustuu siihen, mitä opiskelijoiden arvioinnista on säädetty laeissa ja asetuksissa (L 630/98, L 631/98 ja A 811/98) ja ohjeistettu Opetushallituksen määräyksissä (OPH 10/011/2006). PSAKK vastaa siitä, että tutkintoon valmistavasta koulutuksesta annettavat todistukset ovat informatiivisia ajatellen sekä opiskelijan jatko-opintoja että työhönsijoittumista (OPH 10/011/2006).

PSAKK:ssa lähihoitajan näyttötutkinnon arvioinnista vastaa

_____ Koulutuksen kaikki neljä opintokokonaisuutta arvioidaan ja opintokokonaisuuksien keskeinen osaaminen osoitetaan tekemällä käytännön työtehtäviä näyttötutkintotilaisuuksissa. Arviointi on laadullista eli opiskelijan osaamista verrataan opintokokonaisuuden tavoitteisiin ja niiden pohjalta laadittuihin arviointikriteereihin. Arviointi perustuu itsearviointiin ja arviointikeskusteluihin. Aikaisemmat opinnot tai muulla tavalla hankittu osaaminen on opiskelijan mahdollista saada arvioiduksi ja tunnustetuksi.

Työnantaja, työntekijöiden sekä opettajien edustaja tekevät kolmikantaisesti arvioinnin. Opintojen opetuksesta vastaava opettaja tai opettajat, päättävät opiskelijan opintosuoritusten ja osaamisen arvioinnista. Ammattiosaamisen näyttöjen arvioinnista päättävät opettajat ja työelämän edustajat. Oppisopimuskoulutuksessa teoriaopintojen arvioinnista päättää opettaja tai opettajat, työpaikalla työnantajan nimeämä henkilö.

Tutkintotodistus on virallinen asiakirja. Se koostuu päättötodistuksesta ja näyttötodistuksesta. Työssäoppimisen laajuus merkitään päättötodistukseen, mutta erillistä arvosanaa ei merkitä. Näyttötutkinnon järjestäjä toimittaa kaikkien tutkintosuoritusten arvioinnit tutkintotoimikunnalle.

Tutkintotodistuksen kirjoittaa näyttötutkinnon järjestäjä. Sen on oltava kahden kuukauden kuluessa näyttötutkinnon suorittajalla. Näyttötutkinnon osien suorittamisesta saa myös todistuksen.

Todistus voi olla osallistumistodistus, opintasuoritusote tai tutkintotodistus. Osallistumistodistuksen saa osallistumisesta tutkintoon valmistavaan tai muuhun koulutukseen. Tämän lisäksi on mahdollisuus saada myös opintosuoritusote, jossa on kaikista hyväksytyistä opintosuorituksista joko arvosana tai osallistumismerkintä. Tutkintotodistuksen saa tutkintotoimikunnalta kun kaikki näyttötutkinnon osat on suoritettu hyväksytysti. Osatutkintotodistuksen saa tutkintotoimikunnalta, kun on suorittanut tutkinnosta osia. Arviointiin tyytymätön opiskelija voi pyytää kirjallisesti oikaisua tutkintotoimikunnalta 14 päivän kuluessa siitä, kun hän on saanut arvioinnin tulokset tietoonsa.

OPINTOKOKONAISUUS	NÄYTTÖTUTKINNOLLA ARVIOITAVA OSAAMINEN	NÄYTTÖTUTKINNON SUORITTAMISPAIKKA	TYÖPAIKALLA NÄYTTÖTUTKINNON ARVIINTIIN OSALLISTUVAT
Kasvun tukeminen ja ohjaus	Kasvun ja kehityksen tukeminen ja ohjaaminen (ohjaus) työryhmän jäsenenä	Päiväkoti, sosiaali- ja terveysalan eri yksiköt	Työpaikkaohjaaja, opettaja, opiskelija (itsearviointi)
Hoito- ja huolenpito	Ennaltaehkäisevä ja suunnitelmallinen hoitotyö erilaisissa hoitoympäristöissä	Terveyskeskus, vanhainkoti, kotihoito	Työpaikkaohjaaja, opettaja, opiskelija (itsearviointi)
Kuntoutumisen tukeminen	Toimintakykyisyyden ja kuntoutumisen tukeminen	Vammais- mielenterveys- ja päihdetyön toimintaympäristöt, vanhusten kuntoutusosastot	Työpaikkaohjaaja, opettaja, opiskelija (itsearviointi)
KOULUTUSOHJELMAT			
Lasten ja nuorten hoito ja kasvatustyö	Lapsen ja nuoren hoito ja kasvatustyö. Kasvun ja kehityksen tukeminen varhaislapsuudessa, kouluiässä ja nuoruudessa sekä sairaan lapsen ja nuoren hoito.	Päiväkodit, päivähoito, lastensuojelu, erityisryhmät ja -luokat, sairaala	Työpaikkaohjaaja, opettaja, opiskelija (itsearviointi)
Mielenterveys- ja päihdetyö	Asiakkaan/potilaan hoito/kuntoutussuunnitelman tekemiseen toteutukseen ja arviointiin, lääkehoitoon, asiakas/ potilasryh-	Mielenterveys- ja päihdetyön toimintaympäristöt	Työpaikkaohjaaja, opettaja, opiskelija (itsearviointi)

	män ohjaamiseen, arkielämän tukemiseen sekä yhteistyöhön asiakkaiden/potilaiden, heidän omaistensa ja työryhmän kanssa osallistuminen		
Sairaanhoito ja huolenpito	Sairaanhoito, kotihoito, asiakkaan/potilaan hoito-/huolenpitoprosessi, kuntoutumisen edistäminen, lääkehoito ja ravitseminen	Kotihoito, terveyskeskusten ja sairaaloiden vuodeosastot	Työpaikkaohjaaja, opettaja, opiskelija (itsearviointi)
Vanhustyö	Näyttötutkintosuunnitelma 1-3 vanhuksen hoidosta huolenpidosta vastaaminen sisältäen toiminnallisen vanhusryhmän ohjaamisen	Vanhainkodit, terveyskeskusten vuodeosastot, vanhusten palvelukodit	Työpaikkaohjaaja, opettaja, opiskelija (itsearviointi)

Kuvio. Näyttötutkinnon arviointi lähihoitajakoulutuksessa

6. KÄYTÄNNÖN ASIAT

Poissaoloista

on ilmoitettava ilman viivytystä kouluttajalle (mieluiten kurssin vastuopettajalle). Jos et tavoita kouluttajaasi, jätä sana koulutusalan toiselle opettajalle. Lääkärin/terveydenhoitajan todistus sairauslomasta toimitetaan vastuukouluttajalle myös työharjoittelun aikana, jolloin poissaolosta on tietenkin ilmoitettava myös työpaikalle. Turhat poissaolot vaarantavat koulutuksen tavoitteiden toteutumisen ja poissaolosta voi seurata koulutuksen keskeyttäminen. Tällöin koulutuksen tilaajan (esim. työvoimatoimisto) kanta on ratkaiseva.

Hoida muut kuin koulutukseen liittyvät yksityisasiasi koulun työskentelyajan ulkopuolella. Sovi etukäteen vastuukouluttajan kanssa pakottavasta poissaolostasi ja siitä, miten se korvataan ja miten saat muille jaettavan materiaalin.

Uusintatentti

Opiskelijalla on mahdollisuus suorittaa hylätty tentti uusintatenttipäivänä, joka on keran kuukaudessa. Uusintatenttiin ilmoitaudutaan erillisellä lomakkeella viikkoa ennen uusintatenttipäivää.

Opiskelijaterveydenhuolto

on järjestetty terveystieteiden keskuksen kanssa. Terveystieteiden keskuksen terveydenhoitaja pyrkii tapaamaan kunkin aloittavan ryhmän. Tämän lisäksi hänen vastaanotollaan voi käydä lukiolla arkipäivisin klo 8 - 9 ilman ajanvarausta. Opiskelijoiden lääkärinä toimii

_____, hänelle on ajanvaraus terveydenhoitajan _____ kautta.

Työtapaturman ja työperäisen sairauden

varalta jokainen PSAKK:n työntekijä ja opiskelija on vakuutettu tapaturmavakuutuslain mukaisesti vakuutusyhtiö Pohjolassa. Vakuutus koskee opetukseen ja työharjoitteluun liittyvissä olosuhteissa sattuneita, työtapaturmiksi luokiteltavia tapaturmia sekä myös työmatkatapaturmia, jotka ovat sattuneet matkalla työ-, koulutus- tai työharjoittelu- paikkaan tai työhön/koulutukseen kuluvalle muulla matkalla vakuutusehtoja noudattaen.

Sairausloman ajan korvaus

työntekijöillä noudattaa työehtosopimuksen määräyksiä. Opiskelijoilla koulutustuki jatkuu sairausvakuutuksen omavastuun ajan, sen jälkeen alkaa Kelan sairausvakuutuspäiväraha. Tapaturmakorvauksen päivärahan vakuutusyhtiö maksaa suoraan vahingoittuneelle sairausloman alusta alkaen. Lähempiä tietoja opiskelijoita koskevista korvauksista saa koulutussihteeri Terttu Kuusisalmelta.

Ensiapukaappi

on joka osastolla. Kaappi sisältää tarvikkeet pienten vammojen ensiapua varten. Varmista, että tiedät oman osastosi ensiapukaapin sijainnin heti koulutuksen alettua. Muista, että pienikin vamma on syytä ilmoittaa omalle kouluttajalle, vaikka se ei työkyvyttömyyttä aiheuttaisikaan. Vähäiseltäkin näyttävä haava voi myöhemmin ärtyä ja vakuutusyhtiö tarvitsee tarkat tapahtumatiedot, mikäli vahingoittunut hakee korvauksia.

Oppilaitostoimikunnan

tehtävänä on edistää opettajien, muun henkilökunnan ja opiskelijoiden välistä yhteistyötä, tehdä esityksiä johtokunnalle ja antaa pyydettyä lausuntoja oppilaitosta koskevista asioista ja valmistella oppilaitoksen järjestyssäännöt. Oppilaitostoimikuntaan valitsevat keskuudestaan opettajat, muu henkilökunta ja opiskelijat edustajansa ja kullekin varaedustajan.

TOIMIKUNTA:

Tupakointia

varten on osastoilla omat tupakointipaikkansa, joissa on myös tuhkakupit. Muualla tupakointi ei ole sallittua. Tupakkalain määräykset tulee ottaa huomioon, samoin muistaa tuhkakuppien käyttö yleisen siisteyden vuoksi.

Työsuojelu ja työturvallisuus

kuuluvat olennaisena osana jokaisen työntekijän ja opiskelijan työpäivään. Työturvallisuuslakia on noudatettava kaikilla työpaikoilla, samoin sitä sovelletaan mm. "oppilaan työharjoitteluun ja harjoitustöihin koulussa, laitoksessa tai opetuskursseilla" jne. Lain noudattaminen kuuluu siis myös työntekijän/opiskelijan velvollisuuksiin.

Työsopimuslain mukaan "työntekijän on noudatettava työturvallisuuden edellyttämää varovaisuutta. Hänen on ilmoitettava työnantajalle käytössään tai hoidettavanaan olevissa koneissa tai laitteissa tahi työ- ja suojeluvälineissä havaitsemistaan vioista tai puutteellisuuksista, joista saattaa aiheutua tapaturman tai sairastumisen vaaraa."

Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että työntekijän/opiskelijan on tarkoin noudatettava paitsi lakia myös laitoksen ja osaston omia turvallisuus- ja suojelumääräyksiä. Näihin luetaan myös sisäiset järjestysohjeet ja esim. alueen liikennejärjestelyt.

Jokaisella alalla, jokaisessa työskentelypaikassa tulee muistaa, että kaikki turvallisuusohjeet ja määräykset on laadittu käytännön tarpeen sanelemina. Niiden tarkoituksena on Sinun, opiskelu- ja työtoverisi sekä muiden kanssaihmisten suojaaminen vahingoilta,

jotka voivat olla kohtalokkaitakin. Oikea suhtautuminen ja asenne työturvallisuuteen on ratkaisevaa, pykäliäkin tärkeämpää.

Koulutusta koskeva osastokohtainen turvallisuustietous ja -määräykset jaetaan osastoilla koulutuksen tai työsuhteen alkaessa. Muilla osastoilla asioitaessa on syytä muistaa tarpeellisen varovaisuuden noudattaminen sielläkin.

PSAKK:ssa toimii työsuojelutoimikunta, johon kuuluvat työnantajan nimeämä työsuojelupäällikkö sekä henkilökunnan edustajina työsuojelu- ja -varavaltuutetut, joista kaksi edustaa kouluttajia ja yksi muuta henkilökuntaa. Työsuojelutoimikunnan jäsenten nimet näet toimiston ilmoitustaululta.

7. AIKUISKOULUTUSTUKI JA AMMATTISTIPENDI

Aikuiskoulutustuki

Aikuiskoulutustukea voi saada omaehtoiseen ammatilliseen koulutukseen osallistuva aikuisopiskelija, joka on työ- tai virkasuhteessa tai toimii yrittäjänä ja joka

- on ollut nykyisen työnantajan palveluksessa tai toiminut yrittäjänä vähintään vuoden ennen tuettavan opiskelun alkua
- on ollut työelämässä yhteensä vähintään viisi vuotta
- jää palkattomalle opintovapaalle vähintään kahdeksi kuukaudeksi
- ei saa opiskeluun muuta tukea.

Tukea myönnetään tutkintoon johtavaan opiskeluun sekä ammatilliseen lisä- ja täydennyskoulutukseen julkisen viranomaisen alaisessa oppilaitoksessa.

Ammattitutkintostipendi

Ammattitutkintostipendi myönnetään kertasuorituksena henkilölle, joka on suorittanut näyttötutkintona ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetun lain (631/98) mukaisen ammatillisen perustutkinnon, ammattitutkinnon tai erikoisammattitutkinnon.

Ammattitutkintostipendin myöntää ja maksaa Koulutusrahasto. Sen suuruus on 339 euroa. Etuus on veroton.

Katso lisätiedot ja haku osoitteesta www.koulutusrahasto.fi

KIRJALLISEN TYÖN OHJE

Timo Tietoniekka

Pohjois-Satakunnan Aikuiskoulutus-
keskus

Lähihoitaja 2008

KIRJALLISEN TYÖN OHJE

Kirjallisen työn osat:

- etusivu
- sisällysluettelo ja johdanto
- aiheen käsittely
- yhteenveto
- lähdeluettelo ja liitteet

Etusivu

Työn nimi kirjoitetaan keskelle paperia. Nimen on hyvä olla informoiva, mutta mahdollisimman lyhyt. Työn sisällön täytyy vastata työn nimeä.

Otsikon täytyy herättää mielenkiinto, mutta se ei saa johdattaa lukijaa harhaan. Kirjallinen työ on opinnäyte, ei 7-päivää lehti.

Oikealle alas kirjoitetaan tekijän nimi, koulun nimi sekä ryhmä ja vuosiluku:

Sisällysluettelo ja johdanto

Sisällysluettelossa pitää olla tekstin pää- ja väliotsikot ja sivunumerot. Opettele tekemään sisällysluettelo automaattisesti tietokoneella. Pääset niin paljon helpommalla.

Johdannon tarkoitus on selvittää lukijalle, mistä työssä on kysymys. Siinä johdatellaan lukija aiheeseen.

Käsittely

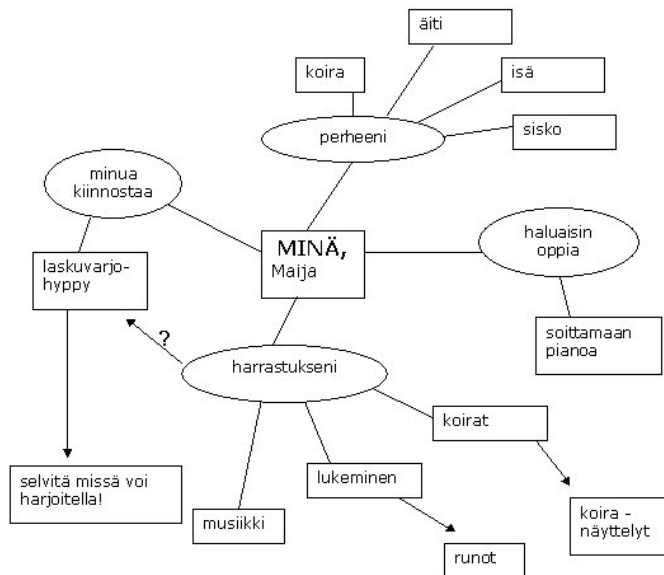
Aiheen käsittelyssä voit ottaa huomioon seuraavia asioita:

- mikä on työsi tarkoitus
- mitä ongelmia aiheeseen liittyy
- miten asiaa voi tutkia

- mitä tuloksia saat

Käsittely jaetaan selkeästi pää- ja alalukuihin. Otsikoiden ja tekstin väliin on jätettävä riittävä väli erottamaan ne toisistaan.

Miellekartan (mindmap) teko auttaa jäsentelemään aihetta:

Yhteenveto ja lähdeluettelo

Yhteenveto sisältää lyhennettynä koko työn käsittelemät asiat. Lukemalla yhteenvedon lukijan tulee tietää, mitä työssä on selvitetty ja millaiseen lopputulokseen on päästy.

Mainitse lähdeluettelossa kaikki ne lähteet, joita olet käyttänyt tutkielmassasi. Lähdeluettelon avulla lukija saa selville, mikä muu kuin tekijän itse hankkima tieto on vaikuttanut työhön, sen tuloksiin ja päätelmiin. Lukija saattaa myös kiinnostua työn aiheesta ja hakea lisätietoa lähteiksi merkityistä dokumenteista.

Merkitse lähdeluettelon otsikoksi LÄHTEET. Luettele lähteet tekijän sukunimen mukaisessa aakkosjärjestyksessä. Jos teoksella ei ole tiettyä kirjoittajaa, sijoita teoksen nimi aakkosjärjestykseen oman nimensä mukaan.

Esimerkkejä:

Kuvaja, Maija: Suomalainen ryijyperinne. WSOY. Porvoo 1985.

Laurikainen, Marja – Roman, Laura: Suomalainen muotoilu. Oulu 1989.

Tomberg, Riina: Sukulaiskansamme mystinen elämä. Kotiliesi nro 2 17.1.1992.

Virtanen, Viola: Tekstiilitaiteilija. Haastattelu 14.9.1994. Kuopio.

Liitteet

Työhön oleellisesti liittyvä materiaali sijoitetaan tekstin keskelle. Liitteeksi tulee sellainen materiaali, joka ei esiinny tekstissä, mutta on tarpeellista asian ymmärtämiseksi.

Työn ulkoasu

fontti: Times New Roman tai Arial, riviväli: 1,5

fonttikoko: 12, otsikon fonttikoko: 16

marginaalit: vasen reuna 4 cm, oikea reuna 1,5 cm, ylä- ja alareuna 2,5 cm

Kirjallisen työn on muodostettava kokonaisuus, jossa sisältö ja ulkoasu vastaavat toisiinsa. Kirjallista osuutta voi havainnollistaa taulukoilla, kuvioilla ja kuvilla. Jos käytetään muista lähteistä peräisin olevia kuvia, on myös lähde ilmoitettava.

Kuvien havainnollisuuteen ja laatuun tulee kiinnittää huomiota. Ulkoasun suunnittelun tavoitteena on saada työstä persoonallinen, helppolukuinen ja ehjä kokonaisuus.

Kaikki rivit aloitetaan samalta kohtaa. Uuden kappaleen edelle on jätettävä tyhjä rivi. Esimerkkiaineiston voi erottaa muusta tekstistä sisentäen.

Kirjoita piste, puolipiste, kaksoispiste, pilkku, kysymys- ja huutomerkki kiinni edeltävään kirjaimeen, mutta irti seuraavasta.

LÄHIHOITAJAN LUPAUS

*”Lupaan lähihoitajana tehdä työtäni
ihmisyyttä kunnioittaen
ja salassapitovelvollisuuteni muistaen.
Lupaan toimia hyvän elämän edistämiseksi sekä
terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin
turvaamiseksi.
Lupaan tukea ihmisen kasvua ja kehitystä,
edesauttaa toimintakyvyn ylläpitämistä,
ennaltaehkäistä syrjäytymistä,
edistää terveyttä,
hoitaa sairaita,
lievittää inhimillistä kärsimystä,
ja saattaa hyvään kuolemaan.
Lupaan vaikuttaa sosiaali- ja terveysalan
sekä työyhteisöni
ja oman ammattini kehittämiseen.”*